

Korinth Vandværk

Vandværkets historie gennem 75 år
... og spredte træk fra Korinths historie

Korinth Vandværk

Vandværkets historie gennem 75 år
... og spredte træk fra Korinths historie

ISBN 978-87-993063-0-5

Korinth Vandværk – 75 år

75 år – måske ikke en lang periode, men bestyrelsen i Korinth Vandværk har alligevel ment, at det var en passende anledning til at skrive den første del af Vandværkets historie.

Korinth Vandværk blev grundlagt i 1934. Dengang var Korinth, Gærup og Fleninge en relativt stor del af en lille kommune. Korinth var en stationsby, havde egen sygekasse, en selvstændig brugs, mange forretninger og håndværksvirksomheder samt flere industrivirksomheder.

I dag er Korinth en lille del af en relativt stor kommune, brugsen er en lille butik i den store Coop-kæde, stationen er endestation for en veteranbane, og de fleste forretninger, der var i 1934, er lukkede. Vi har dog stadig en række tilbud: Idrætsforeningen, Kulturhuset, flere andre forenin-

ger, et aktivt lokalråd, stadig mange håndværksvirksomheder, et par industrivirksomheder og en del servicevirksomheder. Reelt er Vandværket dog den eneste institution, som næsten alle har ejerskab til, så derfor er jubilæumsskriftet en mulighed, ja næsten en pligt til at fortælle lidt af Korinths historie og måske dermed være med til at bevare lokalsamfundets identitet. Vi håber derfor, at hæftet vil blive læst med interesse – og være med til at erindre om vor fælles historie.

En tak til Leif Rasmussen og Niels Erfurth, som har skrevet artiklerne, til Gert Nielsen for tegningerne og til alle, som beredvilligt har bidraget med oplysninger, fotografier og andet materiale til skriftet.

*Claus Hansen
bestyrelsesformand*

Opgaven har været at beskrive Vandværkets og dele af Korinths historie. Vandværksdelen er primært Niels Erfurths ansvar og Korinthdelen primært Leif Rasmussens ansvar. Enkelte temaer er beskrevet på tværs af de tidsafsnit, historien er opdelt i, og for sammenhængens skyld optræder disse tema-artikler som bilag til fortællingen om byen og Vandværket.

Leif Rasmussen

Niels Erfurth

Kilder:

Vandværkets arkivalier

Arkivmateriale ved Brahetrolleborg Sogns Folkemindesamling

Frede Michaelsen: De reventlowske skoler gennem 200 år

Kaj Christiansen og Hans E. Sørensen: Manus til »Korinth gennem årene«

Kaj Christiansen: Stavn 2000, Da jernbanen kom til Brahetrolleborg

Mikael Lund, Københavns Energi: Lovgivning om vandforsyning

Kort er gengivet efter tilladelse af:

Kort og Matrikelstyrelsen

Grundkort Fyn

Faaborg-Midtfyns kommune

Tekst: Niels Erfurth, Leif Rasmussen

Tegninger: Gert Nielsen

Foto: Private optagelser

Tryk: Mark & Storm Grafisk A/S

Udgivet af Korinth Vandværk

ISBN 978-87-993063-0-5

Indholdsfortegnelse

Stationsbyen Korinth	6
Vandværkets start	10
Perioden 1934 – 1960	14
Nyt Vandværk	19
Stationsbyen i 60'erne	21
Perioden 1962 – 1990	24
De seneste årtier	27
Vandværket i dag og i morgen	33
Korinth i det nye årtusinde	35
Vandværkets tekniske installationer	37
Vandværkets boringer	40
Vandværkets ledningsnet	41
Bestyrelsesformænd, bestyrere og æresmedlemmer	45
Skoler og kulturinstitutioner	47
Sogne- og lokalråd	53

Stationsbyen Korinth

I slutningen af 1800tallet er dansk landbrug inde i en omfattende strukturændring. Kornudførselsperioden er afløst af husdyrperioden, i stedet for at sælge kornet anvendes det i højere grad til foder i husdyrproduktionen. Der satses på at afsætte forædlede husdyrprodukter, i første omgang smør og ost, som bliver fremstillet på de andelsmejerier, der opstår i så godt som hvert sogn i landet. En del af kornet bliver brugt i svineproduktionen, og dyrene bliver sendt til svineslagteriet. Disse ændringer kræver transportmuligheder, og jernbaner bliver anlagt overalt i landet – også på Sydfyn.

Det første tog på strækningen Ringe-Faaborg kører 31. marts 1882. Stationernes navne er naturligvis analoge med navnene på de landsbyer, banen løber igennem – Espe, Højrup m.fl. I Brahetrolleborg sogn løber banen ikke igennem nogen landsby, og der må derfor findes et navn. Korinth er navnet på en bygning, som Johan Ludvig Reventlow har opført i 1788. Navnet er et af de græske navne, som digteren Jens Baggesen og Sybille Reventlow har givet husene i Fleninge-området. Huset bliver senere indrettet til kro, og her holder postdiligencen på strækningen Nyborg-Bøjden ind for at aflevere post til egnens beboere,

Korinth station ved vintertide – bemærk møllen i baggrunden.

*Korinth Savværk ved
50-årsjubilæet i 1935*

og postadressen lyder derfor »pr. Corinth«. Da der oprettes et egentligt posthus på den nye jernbanestation, »flytter« postadressen med og giver dermed navn til stationen og den kommende by.

Allerede ved jernbanens etablering bygges et savværk tæt ved stationen. Det bliver i 1906 købt af Brahetrolleborg Gods. Savværket fremstiller bl.a. vogntræ, sveller til de danske jernbaner, parketstave, halvfabrikata til møbelfabriker, og uden jernbanen kan de færdige emner ikke sendes til de respektive modtagere.

I øvrigt drejer transporten sig om landmændenes køb af foderstoffer, gødning m.m., svin sendes til slagteriet, og produkter fra mejeriet bliver videresendt. Der er desuden en række mindre træindustrier, der skal have sendt deres varer vidt om-

kring. Hougårds cementvarefabrik har sendt mange af sine varer med banen. Byens eneste jernindustri, Schernings Maskinfabrik bruger banen begge veje, levering af råmaterialer og afsætning af færdige varer. Byens handlende modtager også hovedparten af deres varer på denne måde. Brahetrolleborg Skovdistrikt benytter banen til levering af bøgekævlere til savværker i Odense. Hertil kommer så persontransporten.

Godsmængden kulminerer i 1920 med 12.955 ton. Efter lastbilernes fremkomst bliver behovet for jernbanetransport reduceret - med en kort renæssance i 1940'erne - og banen bliver nedlagt for persontransport i 1962 og for godstransport i to etaper Corinth - Faaborg og Ringe - Corinth henholdsvis 1987 og 2007.

Kortet fra sidste halvdel af 1800'tallet viser, at bebyggelserne før banens anlæggelse er meget sparsomme. Udover landbrugsejendommene er der: 8 ejendomme i Spanget (garveri, medarbejderboliger og et kombineret arrest- og tinghus) samt nogle få ejendomme langs Reventlowsvej – bl.a. kroen, Lindely, Sviben og en smedie. I Gærup ligger nogle få huse – heraf en skole og en smedje.

Med stationen som centrum vokser bebyggelsen støt de følgende årtier. Hovedvejen bliver stationsbyens hovedgade, og i så godt som alle ejendommene er der forretninger eller servicefunktioner.

Mejeriet bliver bygget i 1889 og har ved starten 47 andelshavere. Købmandsgården bliver bygget i 1900 af H. Hougaard, og han etablerer også en cementvarefabrik.

Som nævnt bliver Korinth Savværk etableret tæt ved stationen allerede i 1884. Det bliver byens største arbejdsplads og får stor betydning som en vigtig leverandør til de lokale træindustrier, der opstår i de næste år.

På adressen Kaj Lykkesvej 9 anlægger Niels Hansen omkring år 1900 en trævarefabrik, hvor der først fremstilles stole, senere træstykker til klemmer.

I 1915 etablerer Gudmund Hansen en børstetræfabrik »Virkelyst« på Reventlowsvej 76, og i 1920 bliver der etableret en tilsvarende virksomhed på Reventlowsvej 72. Harald Nielsen opretter i 1925 på Skrænten 1 en møbelfabrik. Udover møbler fremstilles der taburetter, flueskabe m.m., men

efter en brand i 1969 bliver produktionen ikke genoptaget.

Knud Rasmussen, Spanget, opretter i 1890'erne et savværk, hvor der i en årrække bliver opskåret emner bl.a. til børstetræ.

I 1903 etablerer Søren Vilhelm Sørensen sig i byen som bygmester, han bygger bl.a. pakhuse til FAF og har også savværk på stedet, (Reventlowsvej 54). Virksomheden beskæftiger op til 30-40 mand.

Også anden industri opstår i denne periode: Schernings Maskinfabrik, der især fremstiller maskiner til træindustrien, Korinth Rørfabrik, og i Gærup er der en fastelavnsrisproduktion.

Der er også andre årsager til byens udvikling:

I 1889 bygges Brahetrolleborg Folkehøjskole i Spanget. Da den lukker i 1901, bliver bygningerne indrettet til Korinth Landbrugsskole. Det første år har man allerede 42 elever. I 1922 oprettes Spejderskolen, der i dag er efterskole.

Tilstedeværelsen af disse skoler med elever boende og med tilknyttede lærerkræfter har haft stor betydning for udviklingen af serviceerhvervene i byen.

Brahetrolleborg Gods har også spillet en stor rolle i udviklingen af stationsbyen,

Først Træindustri, så lægeklinik og siden spejderskole/efterskole

dels ved at være med til at finansiere jernbanen, og dels ved sin medvirken ved etableringen af førnævnte skoler. Ligeledes er godset en stor arbejdsplads med mange aktiviteter inden for landbrug og inden for sit store skovbrug, og det har derfor haft stort behov for at gøre brug af byens servicefaciliteter.

Iflg. Kongeriget Danmarks Handelskalender for 1930 består Korinth erhvervsliv af 61 selvstændige erhvervsdrivende, der fordeles sig således: 16 handlende, 25 håndværksvirksomheder, 8 industrivirksomheder og 12 andre, heriblandt en biograf på Reventlowsvej.

Det er dog stadig en landkommune, sognerådsmøderne afholdes i den gamle fattiggård, der ligger i Bernstorffsminde – om der ligger noget symbolsk i dette, lades være usagt.

Den beskrevne udvikling har imidlertid betydet, at stationsbyen på det tidspunkt, hvor tanken om Korinth Vandværk opstår, omfatter 87 ejendomme, en udvikling på 60 ejendomme på 50 år.

Vandværkets start

Paragraf 1 i kontrakten af 4.10.1933

Sælgeren leverer og monterer Køberen en Pumpestation, Grave-arbejde, Hovedrørsledninger, og Stikledninger til og med Stophane, 4" Rørledning til 1ste Hovedforgrening, efter Beskrivelse og Betingelser fra Anlæggets tekniske Konsulent dateret Odense i Juni 1933 og vedhæftet denne kontrakt.

Hvornår de første tanker om et fælles vandværk i Korinth bliver fremsat og af hvem, fortøner sig i fortidens tåger, men fabrikant V. Schjerning, Korinth Maskinværksted, dyrlæge C. O. M. Christensen, vognmand H. Christensen og skræddermester Aage Jensen har været aktive i etableringsfasen. Før andelsselskabet »Korinth Vandværk« officielt stiftes, må det siden foråret 1933 have fungeret som en forening under stiftelse. Dansk Elektricitets-

Compagni, (DEC) Odense, og Korinth Vandværk ved bestyrelsen indgår nemlig den 4.10. 1933 en kontrakt betinget af, at der findes tilstrækkeligt og godt vand i Korinth. Kontrakten henviser til en teknisk beskrivelse af Juni 1933, som desværre ikke findes i vandværkets annaler. På vandværkets vegne underskriver C. O. M. Christensen, H. Christensen og Aage Jensen. Af kontrakten fremgår ikke, hvad anlægsomkostningerne beløber sig til, men af en

Andelsselskabet: "Korinth Vandværk".

Værkets Anlægs-Kapital er den 22. November 1934 bogført med Kr. 44.722,25
(inclusive D.E.Co.s sidste Opgørelse)

Hertil skal lægges: Ingeniør Honorar..... Kr. 2.000,-
Forrentning af Anlægs-Kapitalen indtil
Værkets Start..... Kr. 200,-
og fratrages: Bekord fra D. E. Co..... Kr. 1.000,-.

Anlægs-Kapitalen vil derefter udgøre:

Grundareal.....	Kr.	624,-	
Bygningen.....	"	2.196,25	
Pumpestationen.....	"	7.569,27	
Hovedledninger.....	"	16.887,07	
Stikledninger.....	"	11.560,49	
Brønd og Boringer.....	"	2.826,55	
Filte.....	"	1.688,65	
Masinstallationer.....	"	2.501,97	
Maalere hos Forbrugerne	"	68,-	= 45.922,25.

*Anlægsudgift opgørelse af
22.11.1934*

senere opgørelse ser det ud til, at tilbudet må have ligget på omkring 46.000 kroner, for efter en dekort på 1000 kroner fra DEC, beløber etableringsomkostningerne sig til i alt 45.922,25 kroner.

DEC garanterer rentabilitet på anlægget, under forudsætning af, at hosstående takster overholdes, og administrationsudgifterne ikke overstiger 1 krone pr. hane. DEC hæfter dog kun for et samlet underskud på indtil 2000 kroner. Opnås der senere overskud, skal DEC have sine underskudsbetalinger tilbagebetalt. For ejendomme, hvor ejeren af den ene eller anden grund ikke indtræder som andelshaver, er prisen den samme. Hvor der ud over andelshaveren findes lejere i ejendommen, er der en særlig prisliste for lejernes husstand.

Der er stor opbakning til Vandværket, idet hen ved 75 % af mulige brugere er ind-

Takstbladet 1934

25 Kr. pr. første Hane
10 " " anden "
5 " " tredje "
5 " " W. C.
5 " " Badeværelse

For Ejendomme, hvor der findes Lejere, er Prisen for 1ste Lejers 1ste Hane 18 Kr., for øvrige Lejeres 1ste Hane 15 Kr. Enlige Lejere regnes ikke for en Husstand.

Det koster varerne:

Et 4 kg rugbrød 74 øre, et kg franskbrød 71 øre, 1 kg havregryn 46 øre, 1 kg sukker 43 øre, 1 kg kaffe 4,59 kr., 1 kg smør 2,06 kr., 1 liter mælk 26 øre, en pilsner 30 øre

Og det tjener man

Faglærte arbejdere 1,55 kr./time, ufaglærte 1,29 kr./time, kvindelige arbejdere 87 øre/time

(fra Politikens bog om det 20 århundrede)

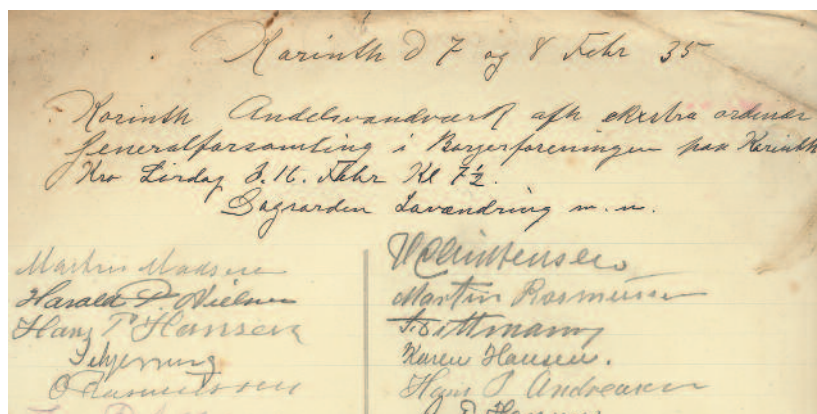
trådt i andelsforeningen inden udgangen af 1934.

I henhold til Lov om Vandforsyningsanlæg af 1926 skal man søge om lov til at indvinde vand, men i de papirer, der foreligger, er der intet, der tyder på, at en sådan tilladelse er søgt. I den for Brahetrolleborg kommune udarbejdede visionsplan af 1960 står der derimod, at Vandværket snarest bør søge om den nødvendige tilladelse – så alt tyder på en stor smidighed fra de lokale myndigheders side – men kommunen er for øvrigt også andelshaver!

Vandværkets vedtægter er dateret den 4. januar 1934.

Den 7. og 8. februar 1934 indkaldes andelshaverne til ekstraordinær generalforsamling. Indkaldelsen må være sket pr.

Modeindkaldelse 1934.

bud, idet 56 andelshavere har kvitteret for at have set/modtaget indkaldelsen.

Der foreligger ikke referat fra generalforsamlingen, men der har formentlig været tale om endelig godkendelse af vedtægterne – for i efteråret 1933 har der ikke været tid til den slags papirarbejde. Kontrakten er, som nævnt, underskrevet 4.10. 1933, og man må have haft en idé om, hvor Vandværket skal placeres, for i løbet af 4. kvartal 1933 når man at konstatere, at »der findes tilstrækkeligt og godt vand«, (betingelsen for projektet), at købe vandværksgrunden ved Skovvej (selv om skøde først udfærdiges i 1938), at foretage en vandboring, at opføre pumpestationen – af lokale håndværkere – og at få lagt de første vandledninger. Arbejdet bliver gennemført i et tempo, som vi ikke kender nu til dags, for allerede den 4. januar 1934 bliver Vandværket åbnet. Om der også er løbet vand ud af hanerne hos forbrugerne, står lidt mere åbent, idet man først i april kvartal 1934 opkræver betaling for vand

hos de første 47 brugere. Inden årets udgang er der 74 brugere på vandværksnettet. Ikke alle er andelshavere, bl.a. er stationen, ledvogterhuset og Korinth Savværk såkaldte »vandkøbere«. Med sidstnævnte virksomhed indgår man en aftale om, at der skal betales i forhold til forbrug, og at Savværket er forpligtiget til at aftage mindst 100 m³ årligt i mindst 30 år. Reelt betaler Savværket et fast beløb!

Regnskaberne for 1933 og 1934 foreligger ikke. Vi kan se, at de enkelte brugere betaler i henhold til takstbladet, og i et notat fra 50-årsjubilæet fremgår det, at de andelshavere, der har været med fra starten, ikke har betalt noget indskud. Medlemmer, som indtræder i 1935, betaler et indskud på 8 kroner. I 1936 er indskuddet på

Andelshavere

Optegnelsen over andelshaverne i 30'erne viser titler/erhverv, som næppe findes i dag: savskærer, kalkbrænder, bødker, brødkusk, fæstekontoret, og er der tale om kvindelige andelshavere, er man ret formel. F.eks. hedder det fru fotograf Krog, men fotograf C. Johansen. Ligeledes er der selvfølgelig forskel på, om man er frøken, frue eller enkefrue. Som kuriosum kan nævnes, at ved en indbetaling er der noteret: »afdøde Bødker V. K. Hansen«.

32 kroner for derefter at falde til 16 kroner. Regnskabet er ført som et rent kasseregnskab – ingen oplysninger om aktiver og passiver, ej heller om mellemværende med pengeinstitutter, kun kassebeholdningen vises. I november 1934 gør man en slags status, som viser, at man har taget et lån i Faaborg Sparekasse på 48.000 kroner, amortisering og forrentning af dette over 30 år vil betyde en årlig udgift på 2650 kroner. Man budgetterer med en årlig vandafgift på 3000 kroner – og kan imødesee et årligt underskud på 370 kroner. I 1934 og 1935 lever man med dette underskud, men i 1936 opkræves ekstra betaling fra andels-haverne – dog ikke fra »vandkøberne«.

Som nævnt findes regnskaberne ikke for de første år, men regnskabet for 1934 giver anledning til lidt dramatik i 1937:

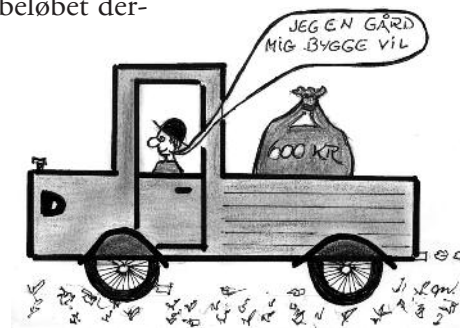
Den valgte kasserer i 1934, som driver egen virksomhed, erkender, at han ikke altid har fået skilt tingene ad. Han overgiver derfor bilag og pengebeholdninger til en ekstern konsulent, som udarbejder driftsregnskab og status pr. 31.12.1934. Det viser sig, at der er godt 600 kroner for meget på bankbogen. I stedet for at »stryge« overskuddet går kassereren til den øvrige bestyrelse og revisorerne, forklarer dem sagen og tilbyder, at beløbet kan stå i to år, som gæld til kassereren – og viser det sig, at der er nogle indtægter eller udgifter, der er forkert registreret, har vandværket sikkerhed herfor, og ellers skal kassereren blot have beløbet udbetalt. Revisorerne

	Udgift.	Indtøgt.
Vandafgift.....		3.000,-
Vedligeholdelse af Anlægget, (Olje, Reparationer)	100,-	
Elektricitet.....	400,-	
Lønninger.....	150,-	
Skat og Assurance.....	80,-	
Diverse Omkostninger.....	50,-	
Forrentning og Amortisering af Laan.....	2.650,-	
Underskud.....		370,-
	<u>3.370,-</u>	<u>3.370,-</u>

kan godkende regnskabet, på generalforsamlingen bliver sagen behandlet, og såvel regnskab som handlemåde bliver godkendt.

I løbet af 1935 bliver en ny konsulent sat på regnskabet – og nu er der ingen overskud. De følgende årsregnskaber er en videreførelse af det »rekonstruerede« regnskab, og da ekskassereren vil have sine penge 1. januar 1937, får han afslag – han har ikke krav på beløbet. Man kan dog ikke forklare årsagen til forskellen mellem de to regnskaber, og da sagen kommer for retten i december 1937, er situationen den samme. I januar 1938 bliver beløbet derfor udbetalt – og udgiftsført!

*Driftsbudget af
23.11.1934*

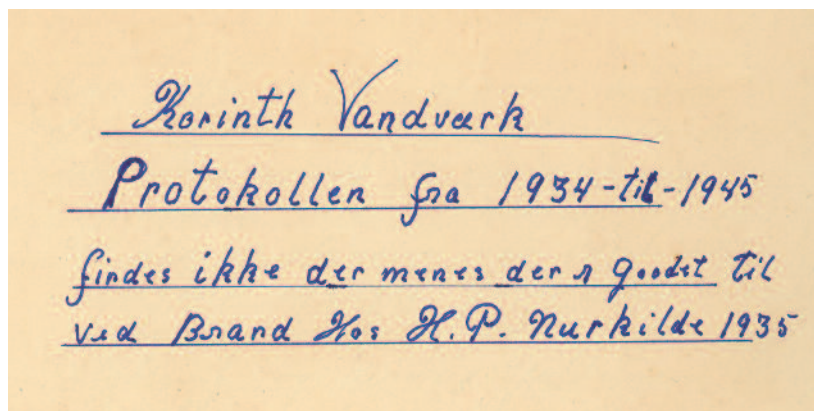

Perioden 1934-1962

De første år af vandværkets historie kan alene beskrives ud fra de regnskabsmæssige tal, da forhandlingsprotokollen går tabt ved en brand i 1945. Dette tab er sikkert årsag til, at man i slutningen af 1945 får udarbejdet en ny fortegnelse over de enkelte forbrugeres tappesteder – dvs. antal haner, toilet, bad osv. Senere bliver der jævnlige foretaget opgørelse over antal af tappesteder.

Afgiften for de enkelte tappesteder er uændret, men der er nu indført en grundafgift på 36 kroner pr år, men kun for andelshaverne. Dette medfører et spørgsmål på generalforsamlingen om det rimelige i, at andelshaverne skal betale mere for vandet end vandkøberne. Formanden undgår diskussionen ved at opfordre spørgeren til at indsende et skriftligt forslag om ændring af dette forhold senest 14 dage før næste generalforsamling.

Fra titelbladet i forhandlingsprotokollen fra 1946. Her fremgår det med al tydelighed, at Vandværket er forud for sin tid.

Korinth Vandværk
Protokollen fra 1934-til-1945
findes ikke der men der er godset til
ved Brand hos H.P. Nørkild 1935

Den »protokolløse« periode rummer dog enkelte hændelser, der skal frem:

I slutningen af 30'erne og 40'erne afholdes der store spejderlejre ved Brahetrolleborg. Afgiften bliver i 1935 sat til 20 kroner, i 1938 til 2 kroner, men man tager revanche i 1946 hvor der skal betales 500 kroner for de 10 dage, lejren varer, men da de, der forbereder lejren, får vand både før og efter selve lejrperioden, lyder opkrævningen på i alt 774 kroner inkl. transport af vandet.

Andelsselskabet gennemfører i perioden 1938-1943 andespil, som giver mellem 50 og 225 kroner i overskud. I 1943 udgør indtægten fra andespillet således 90 % af årets overskud. På trods af disse ekstra indtægter må Vandværket i 1938 og i 1943 optage nye lån, hver på 2000 kroner.

Nogle få kan huske, og rigtig mange har hørt om de hårde vintre i begyndelsen af 40'erne. Rørene i Vandværket bliver således frostramte i både 1942 og 1943. Man når dog at tømme isen, før der sker rørsprængninger.

Der må foretages en ny boring i 1945 – den, der i dag kaldes boring 1 – og der må derfor optages et lån på 11.000 kroner. Takket være det lån konstaterer man i regnskabet, at året har givet et mindre overskud!

Vandværkets gæld er stort set uforandret, og der fremsættes forslag om indbetaling af et engangsbeløb til delvis afvikling af gælden, men generalforsamlingen er ikke beslutningsdygtig. Der indkaldes til ekstraordinær generalforsamling, men her er ej heller deltagere nok, så sagen stilles i bero.

Man konstaterer i august 1948, at der bliver tilsluttet brugere, uden at bestyrelsen bliver orienteret – og derved undgår hus-ejeren at blive opkrævet for betaling af indskud og forbrug. Man er enige om, at når det opdages, skal der betales afgift fra tilslutningstidspunktet.

I efteråret 1948 foretager bestyrelsen en ekskursion til Brobyværk Vandværk for »at gøre sig bekendte med en Anordning til at skylle Gruset med så det kunne anvendes flere Gange«. Anordningen bliver anskaffet, men man må i den forbindelse føre en rørledning fra Vandværket til åen for at komme af med skyllevandet. Der må også købes et mindre grundstykke til, da forholdene ellers vil blive for trange.

Igennem alle årene er pumper og andet udstyr løbende blevet vedligeholdt/for-nyet, og i foråret 1950 fornyr man vand-tårnet. Men på trods af disse tiltag må man i flere tilfælde sige nej til nye andelshavere af hensyn til rørdimensionerne og vandtrykket i den ydre ende af ledningsnettet. Man vil ikke forringe vilkårene for de eksisterende andelshavere.

*Spejderlejren ved
Brabtrolleborg*

Generalforsamlingerne er generelt ikke det store tilløbsstykke – i 1949 er der kun mødt et medlem frem foruden bestyrelsen, og da kassereren er syg, meddeler formanden, at regnskabet ikke bliver oplæst – den fremmødte kan selv læse det, hvis han har lyst! Generalforsamlingen i 1952 er derimod

Natarbejde

mere livlig. Chr. Rasmussen, (Christian bogholder) Gærup, er valgt ind i bestyrelsen i 1951 og har overtaget kassererhvervet. Christian bor hos sin mor Camilla Rasmussen, der er andelshaver, men Christian står som den betalende i Vandværkets fortegnelser. På generalforsamlingen i 1952 giver det anledning til en livlig debat, så til sidst må formanden konkludere, at der er tale om en formsag, og at de, der har en anden opfattelse, kan søge at få indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling med emnet på dagsordenen – og for øvrigt få undersøgt sagen juridisk. Der ender tvisten, og i 1965 overtager Chr. Rasmussen ejendommen, hvorefter alle formaliteter er i orden.

Et emne, der i en årrække tages op på generalforsamlingerne, første gang i 1945, er spørgsmålet om vandmålere. Bestyrelsen

*Takstbladet vedtaget 3. marts
Gældende fra 1. januar 1953*

Andelshaverafgift	50 kr.
1. og 2. hane	35 kr.
Lejlighedshaner	20 kr. pr. familie
Vaskehusaner	5 kr. pr. familie
Andre haner	5 kr. pr. familie
W. C. og bilvask	5 kr. pr. familie
Badekar – bruser	15 kr.
	hver for sig 10 kr.
Persontillæg udover 2	5 kr.
	pr. voksen over 15 år

*Dobbelt så mange forbrugere efter
20 år*

I 1954 er der 129 andelshavere og 14 vandkøbere. Heraf betaler Brahetrolleborg kommune for 6: 3 lærerboliger, sygeplejerskens bolig, skolen, kommunekontoret samt for brandhanerne.

er ikke særlig ivrig, men i 1952 bliver der opsat en vandmåler på Vandværket, så man kan se hvor meget vand, der pumpes op/ud. Fra 1957 bliver der opsat vandmålere hos de største vandbrugere, som f.eks. Mejeriet, Korinth kro, landejendommen Skovlyst. Det pudsige er, at Savværket, hvor den hidtil eneste vandmåler er installeret, fortsætter med at betale et fast beløb.

I 1952 er gælden næsten den samme som ved Vandværkets start, og bestyrelsen ønsker at gennemføre en række takstforhøjelser – i snit på 50 % – for at man i løbet af 8 – 10 år kan få afviklet gælden helt. På den følgende generalforsamling giver de nye satser anledning til stor debat. Mange seriøse forslag bliver stillet, bl.a. et forslag om at ældre – som jo aldrig er hjemme – skal slippe billigere end andre! 4 forslag til nyt takstblad går til afstemning. Bestyrelsens takstforslag vedtages – dog tages tillæg for børn af bordet. Det faste grundbeløb hæves til 50 kroner, og bortset fra, at man nogle somre indfører tillæg for havevanding, holdes priserne uændret til

1974. Alt i alt betyder ændringerne, at vandafgiften stiger med ca. 50 %. Gulero- den er, at der på sigt kan opnås en lavere pris på vandforsyningen. Bestyrelsesmed- lemmerne må bruge noget af sommeren til at overtale »ikke-andelshaverne« til at ac- ceptere prisforhøjelserne.

Med prisforhøjelsen lykkes det at afvikle gælden i løbet af tre år – og da man i 1957 har fået en likvid arbejdskapital på godt 10.000 kr., undlader man at opkræve vandafgift for 4. kvartal – dette kommer også til at gælde årene 1958, 1959 og 1960. I oms-tiden og de første år med moms undlader Vandværket at belaste vandregningen med disse afgifter – reelt en prisreduktion på 7-10 %. Men ønsker fremsat på generalforsamlingerne om en generel nedsættelse af vandafgiften afvises.

I foråret 1955 opstår der vandmangel, og al havevanding forbydes – dog må der mod betaling af kr. 20 for sommeren van- des fra 19-22.30. Overtrædelse medfører

Solidariteten bevares

Kommunekontoret er selvforsyn- ende vandmæssigt, og kommunen ønsker derfor at udtræde som an- delshaver mod at betale 500 kro- ner. Ønsket imødekommes – kommunen er alligevel andelsha- ver i kraft af ejerskabet til lærerbo- lighederne og sygeplejerskens bolig.

fuld lukning med genåbning, når en bøde på 50 kroner er betalt!

I sommeren 1956 må man købe to nye pumper og en kraftigere motor – og for at hjælpe lidt på økonomien beslutter man, at der skal betales »byggevand«, og bilejere skal betale 15 kroner i henhold til takst- bladet – uanset om de vasker deres bil »ude eller lignende«.

Vandanalyse – et nyt ord i regnskabs- og forhandlingsprotokoller i 1956 – i de føl- gende år en beskeden udgift på 40-50 kro- ner, hvilket siden har ændret sig, men en udgift der dækker en ydelse til gavn og sik- kerhed for alle brugerne.

Skolen bliver bygget i 1955/56, og samti- dig udstykker man nye grunde på biograf- vejen (Vinkelvej) og på Flidsagergårdens jord.

Man overvejer Vandværkets kapacitets- muligheder og beslutter ikke at gå uden for de allerede anlagte hovedledninger i Gærup og Fleninge, men også at biograf- vejens hovedledning må kunne klare ud- stykningerne på Vinkelvej og Flidsager. Der findes frem til en ordning for rør- føring og tilslutningsafgift for de nye be- byggelser.

Gadebelysningen i Korinth er etableret af Borgerforeningen, men de har svært ved at klare opgaven. Derfor er der allerede i 1956 tanker om lade Vandværket overtage

Bemærk gadebelysningen!

opgaven. Bestyrelsen er dog ikke særlig interesseret – arbejdet med den seneste prisforhøjelse indbyder ikke til nye initiativer. I 1960 overtager Sognerådet opgaven, men i 1961 påtager Vandværket sig opgaven (og betaler 18.000 for ledningsnet mv.) mod, at Sognerådet betaler 50 % af driftsudgifterne herunder forrentning og afskrivning, dog højst 3000 kr. årligt. I vedtægterne kommer der bl.a. følgende bestemmelse »Vandværket vil søge gadebelysningen udbygget til at omfatte det område, hvor selskabet har andelshavere, således at der opnås en forsvarlig gadebelysning i dette område«.

Der skal dog en ekstraordinær generalforsamling til, da det kvalificerede flertal ikke kan opnås på den ordinære generalforsamling. Også ikke-andelshavere må betale til belysningen, bl.a. Gærup Brugsforening

og Frysehuset – som i øvrigt har fået afslag på at koble sig på vandforsyningen. I 1970, hvor den nye storkommune bliver dannet, overgår gadebelysningen igen til offentligt regi.

Lov om Vandforsyning af 1926 må være kommet et bestyrelsesmedlem for øre – i december 1959 diskuterer man sagen, men mener ikke, at det er nødvendigt at søge vandindvindingsret. Man bruger ca. 150 m³. om dagen og har en pumpekapacitet på 320 m³. Godt et år senere ændrer man holdning og søger om indvindingsret til 200.000 m³ pr. år – det skulle dække behovet de næste 25 år. Efter en kort sagsbehandling (ca. 3 år!) modtager man i august 1964 en kendelse om vandindvindingsret på »nærmere angivne betingelser, som man snarest må bringe til udførelse«.

Nyt vandværk

I 1961 står Vandværket over for nogle større vedligeholdelsesopgaver udstyrmæssigt set. Filteranlægget skal fornys, et rør i hydroforen (trykforøger) er sprængt ved sidste trykprøve, dele af vandtårnet skal udskiftes og et nyt rentvand-bassin er ønskeligt, ikke mindst af hygiejniske grunde. Hertil kommer, at Sognerådet netop har fået udarbejdet en dispositionsplan, som omhandler udstykninger på jorden til Flidsager, Søbo, Immerkær og Lykkevalg, udstykninger der ligger i Vandværkets forsyningsområde. Det er derfor naturligt ikke kun at indhente tilbud på reparationsarbejdet, men også på at få ændret Vandværket helt, så det vil blive nogenlunde tidssvarende – som det bliver udtrykt i protokollen. På en ekstraordinær generalforsamling den 9. juli 1962 bliver et forslag om at bygge en ny vandværksbygning med moderne udstyr vedtaget. Projektet vil beløb sig til ca. 110.000 kroner, og bestyrelsen får mandat til at optage lån i fornødent omfang. Det bliver Holbæk Motorfabrik, som står for den tekniske del af projektet, og murermester Ejnar Rasmussen og elektriker A. Dalskov for selve bygningen. I det nye vandværk bliver iltningstårnet en integreret del af bygningen.

Vandværksgrunden må udvides, og der købes 134 m² for den store sum af 1072 kroner. Byggeriet bliver igangsat omgæ-

Vandværksbygningen under opførelse i 1962 – bemærk »vandtårnet« midt i billedet. Vandtårnet og dele af det gamle vandværk bliver siden nedrevet.

Rentvandsbassinet støbes

de, men vinteren 62/63 er hård, så først i april 1963 kan det nye anlæg tages i brug.

I samme periode gennemføres rørføring til Flidsager, Gærup bakke, Lindevej (nu Lundevej), ligesom nye strækninger får vejbelysning. Det bliver overvejet at føre en ekstra hovedledning over Plovhelds agre, men den idé bliver liggende på skitseplanet i rigtig mange år.

Flere søger at komme på vandnettet, og under hensyntagen til den opnåede vandindvindingsret tør man ikke sige nej – men man har ikke helt forladt naturalie-

økonomien, for ofte handler man lidt om tilslutningsbetingelserne. De landbrugs-ejendomme, som kobler sig på, slipper for indskud, men skal til gengæld udføre gravearbejde eller oprensning af vandløbet fra Vandværket til åen. I et enkelt tilfælde opdager en andelshaver, at han har måttet betale mere end naboen, som bliver tilsluttet senere. Man klarer problemet ved at lade klageren slippe for at betale for vandet i en periode. I 1963 er man nu kommet op på 202 andelshavere og vandkøbere. Flere af de store vandbrugere får installeret vandmålere og skal betale i henhold til forbrug.

Stationsbyen i 1960'erne

Vandværket bliver ombygget knapt 30 år efter, at det blev indviet, men også byen har ændret sig i de forløbne år.

En tur ad Reventlowsvej gennem Korinth i 1960'erne er nærmest som en tur gennem en handełsgade. Kommer man fra Nyborg passerer man først Humlehaven og Kroen, og inden man har forladt byen, er man kommet forbi fire steder, hvor der kan tankes benzin, tre autoværksteder, en autoforhandler, tre købmandshandler, en Tatol og en brugs, en manufakturhandel, to slagterbutikker med egne slagtehus, et bageri, to pengeinstitutter, en blomsterbutik, en damefrisør, et mejeriudsalg, en urmager – som også sælger sølvtoj – en radio- og legetøjshandel, en skrædder og endelig Lydias hjørne – vinduet hvorigennem der bliver solgt slik. Om aftenen er der endda en pølsevogn på stationspladsen. I Korinth, Gærup og Fleninge er der omkring 1960 i alt 18 handels-, 16 håndværks-, 12 industri- og 15 servicevirksomheder. Dertil kommer, at begge slagtere, bageren, mejeriudsalget og grønthandleren har salgsvogne kørende på faste ruter rundt i Korinthområdet, og fra omegnsbyer kommer såvel en vogn med ost som en med fisk rundt i byen.

Også det ny kommunekontor ligger ud til Reventlowsvej – det er præsteboligen, som kommunen erhverver sig i 1941, og her er

der plads til et mødelokale, så sognerådsmøderne kan afholdes i værdige rammer. Og det er her, der træffes en række beslutninger, som giver Korinth grokraft.

Folmer bager på landtur!

Allerede i slutningen af trediverne er der overvejelser om en centralskole til afløsning af skolerne i Haagerup, Grønderup og Gærup, men 2. verdenskrig sætter tingene i stå, og først i 1952 beslutter man

sig for at opføre Brahetrolleborg Kommune- og Realskole. En beslutning der er med til at øge boligbyggeriet, og dermed skaber behov for udstykninger. Fra 1930 til 1960 bliver der i Fleninge, Gærup og Korinth bygget 124 huse.

Bebyggelserne er sket i en ring uden om gårdene Immerkær og Lykkevalgs jorder. Mellem de forskellige bebyggelser mangler der sammenhæng. I den nordlige ende af Kaj Lykkesvej ved Viadukten ligger en bebyggelse, der hverken har kontakt med centrumområdet ved stationen eller med bebyggelsen i Gærup. Der er en koncentration langs Reventlowsvej (mellem kroen og vejen Lykkevalg) med sidegaderne Kaj Lykkesvej, Vinkelvej, Skovvej, Tjørnevej og Trollesvej. Denne koncentration hæn-

ger igen ikke sammen med bebyggelsen langs Reventlowsvej fra mejeriet og videre mod sydvest.

En række af virksomhederne fra begyndelsen af århundredet er imidlertid under afvikling – herunder også den del af togdriften, som dækker persontransporten.

Brahetrolleborg kommune får derfor i 1962 udarbejdet en dispositionsplan for kommunen. Her hedder det blandt andet: »Tilgangen af virksomheder til Korinth by har i flere år været ringe. Denne misere kommer til dels af, at der ikke har været mulighed for at erhverve jord, hverken til boligbebyggelse eller til erhverv. Der er sandsynlighed for, at disse forhold nu vil ændres«.

Efter planen vil man udlægge 5 ha til industriformål og 14 ha til boligformål, jord, der primært skal hentes fra Immerkær, Lykkevalg og Søbo. Dispositionsplanen bliver for de planlagte udstykninger til boligområder stort set gennemført med succes, derimod bliver industriarealet kun delvist udnyttet, og det skaber langt fra de forventede 250 arbejdspladser. I perioden 1965-1980 bygges der således omkring 160 huse, bl.a. boligforeningsejendomme. Denne udvikling har været af afgørende betydning for lokalområdets mulighed for at fastholde faciliteter som skole, nærbutikker, serviceerhverv, foreningsliv, kulturhus m.m. Da der i denne periode ikke har været en tilsvarende stigning i antal arbejdspladser, må indflytterne i disse boli-

ger have valgt området som bosætningssted af andre årsager. Områdets smukke natur, kulturhistorie, skoler og gode fritidsfaciliteter m.m. kan jo være begrundelsen.

Af ovennævnte byggeri er 110 huse bygget på Gærup ejerlavs jorder. Det er således Gærup, der er vokset sig op til og sammen med stationsbyen.

Det er værd at bemærke, at i perioden, hvor den første oliekrise hærger landet, og byggeriet mange steder går helt i stå, gennemføres der en byggeudstilling på den del af Sybillesvej, der er udstykket på Immerkærs jord. Et initiativ der betyder, at området hurtigt bliver fuldt bebygget.

*Bebyggelsen omkring
1960 – landbrug er af
ukendte årsager ikke vist.*

Perioden 1962-1990

I perioden 1960-1980 er »trekantsområdet« Korinth, Fleninge og Gærup inde i en kraftig udvikling. Erhvervsområdet (Lykkevalg) bliver udstykket, Lundevej ført igennem, Plantagen (Texas i folkemunde), Søboparken og den ny del af Sybillesvej (som ved »fødslen« danner ramme om en byggeudstilling) bliver anlagt. Det er ikke til ugunst for Vandværket, at sekretæren/kassereren også er medlem af Sognerådet, for der bliver et tæt samarbejde mellem Vandværket og de udstykningsansvarlige i

forbindelse med rørlægning i de nye udstykninger, ligesom der er fuld enighed omkring satser for tilslutning.

Momsen har hidtil været båret af Vandværket, men nu har prisudviklingen gjort, at man finder det rimeligt at lade forbrugerne betale denne 15 % afgift selv – og da der ikke er tale om en prisforhøjelse, er det kun en efterretningssag på generalforsamlingen.

Selv om der er vand nok til rådighed, er

Bestyrelsesarbejdet

Generelt må man fastslå, at der kræves en stor indsats af vandværksbestyrelsens medlemmer. Referatet fra 16.12.77 ender således: »... et langt møde, der først sluttede kl 24«. Der har dog også været mindre arbejdsomme møder. I et referat hedder det: »Da aftenen bød på et formidabelt arrangement fra Møllegaards side i anlednings af hans 60 års dag, blev det til et ret let bestyrelsesmøde«, og fra et senere møde lyder det fulde referat: »Problemer er der nok af – men ikke med vandværket«.

Et stadigt tilbagevendende punkt på bestyrelsens dagsorden er mærkværdigt nok »Indhegning af vandværksgrund« – og mange gange i årenes løb har man besluttet – og gennemført – indhegning af vandværksgrunden.

Et andet problem bestyrelsen har behandlet flere gange – heldigvis med års mellemrum – er manglende betalinger. Hidtil har man dog formået vandbrugeren til at betale, og således undgået at skulle lukke for vandleverancerne.

Kun én gang i Vandværkets historie er en sag blevet afgjort ved afstemning i bestyrelsen – ellers har man talt sig frem til en løsning, alle kan tiltræde. Afstemningen afslører dog heller ikke den store uenighed: Fem stemmer for forslaget, to undlader at stemme!

Kontrol med forbruget – og dog!

I 1975 afregner 7 forbrugere vand efter måler: Lundsryd, Skovlyst, Mejeriet, Korinth Kro, Brahetrolleborg skole, Spejderskolen og Korinth Hallen – men i 1980 opdager man, at skolen og kroen begge har to vandforsyninger – én med og én uden måler!

der visse områder i forsyningsområdet, hvor der i de tørre somre simpelthen ikke kommer vand ud af hanerne. Der indføres vandingsforbud, som – trods trusler om bøder og lukning for vandet – ikke tages alvorligt af alle, men man tør ikke øge vandtrykket af hensyn til ledningsnettets alder. Et ønske fra Haagerup og Skelhuse om at blive koblet på Vandværket afslås, hvorimod det »ydre« Gærup kommer ind i folden.

I 1976 kommer der fra centralt hold et vandregulativ, ligesom der arbejdes på en landsdækkende vandplan. Vandregulativet arbejder Vandværket ind i det eksisterende regelsæt, men ansøgningen om at få udvidet vandindvindingsretten forsinkes af landsplanlægningsarbejdet, så først i efteråret 1977 kan Gærup-udvidelsen gennemføres. Samtidig er det også nødvendigt at føre den længe ønskede hovedledning over Plovhelds marker – og vandforsyningen til Gærup bakke bliver atter tilfredsstillende. Tilbudsprisen på det udførte arbejde lyder

på godt 50.000 kroner – regningen lyder på 93.000 kroner, og selv om man forhandler sig frem til et afslag på 17.000 kroner, må man tage et lån i Sparekassen i forventning om, at generalforsamlingen giver sin tilladelse dertil.

Årene 1977 – 81 er investeringsår, og egenkapitalen bliver allerede i 1977 negativ, så på generalforsamlingen i 1979 vedtager man en prisforhøjelse på 20 %. Desuden besluttet en ensretning af vandafgiften for parcelhusene – fra ca 50 forskellige satser til 8. Man siger farvel til ordningen med personlig opkrævning hvert kvartal for i stedet at uddele et giroindbetalingskort. De følgende år drejes prisskruen yderligere, i 1980 20 % og i 1981 10 %. I juli 1982 forlader man fuldt og helt det gamle takstprincip om betaling pr. »tappeded« og overgår til ens pris for alle parcelhuse –

Bestyrelsen får et »anonymt« tip om, at en af andelshaverne fylder sin nyanlagte sø med vandværksvand.

hvilket for de fleste brugere betyder en mindre prisstigning, men for en sikkerhed skyld drejer man lige skruen 10 % pr. 1.4.1983.

I årene 1976 – 78 pågår der forhandlinger med Brahetrolleborg Gods om vandforsyning, men det ender med at Ringe Vandværk overtager forsyningen, da de i forvejen forsyner Haagerup, Hellemosen og Bernstorffsminde. Til trods herfor får man af godset tilbudt at overtage en boring beliggende ved godset, men man takker nej af hensyn til vandkvalitetskontrollen.

Derimod går man i gang med en forsyningslinie til skolen, kroen og videre ad Reventlowsvej for at slutte ved kirkegården. Landbrugsskolens boring bliver kasseret, og skolen fremsætter ønske om at få vandværksvand. Samtidig ønsker Brahe-

trolleborg gods vand til Landlyst og har tilige planer om at udstykke 16 byggegrunde ved Jens Baggesensvej. Der er derfor grundlag for at føre en hovedledning ad Spanget til Nybo og senere ad Fagsted til Grønderup. Først nogle år senere vælger beboerne på Jens Baggesensvej at koble sig på Vandværket.

Principperne for Vandværkets regnskaber har ændret sig gennem årene. I starten er det et regnskab over kontantbeholdningen, i halvtredserne tager man bankgæld og bankindeståender med ind i regnskabet, senere kommer skyldige omkostninger med.

Først 1983 bliver aktiver ud over pengebeholdning vist i regnskabet – og man skal faktisk ind i dette årtusinde, før man følger normal regnskabsskik.

Man ved jo aldrig ...

Af historiske grunde betaler vandværkerne ikke skat, ligesom de ej heller betaler udbytte – vandværksdriften skal hvile i sig selv. Der har derfor ikke været grund til at aktivere investeringerne i de faste anlæg. Da Vandværket omkring 1980 får ny kasserer, finder han dette meget betænkeligt – »man ved jo aldrig med dette skattevæsen«, hvorfor bestyrelsen tiltræder hans forslag om på dette punkt at bringe regnskabet i overensstemmelse med almindelig erhvervspraksis.

De seneste årtier

Antallet af andelshavere og vandkøbere bliver i perioden 1960-1980 mere end fordoblet, og ledningsnettet udvides betydeligt, men der er fortsat områder, hvor beboerne ønsker sig vandværksvand, ikke mindst på grund af de stadig stigende krav til og kontrol af vandkvaliteten, krav som også gælder vand fra egne brønde. Bestyrelsen beslutter derfor at udarbejde en langsigtet plan for ledningsføringen i hele vandforsyningsområdet og af hensyn til forsynings sikkerheden at ansøge om tilladelse til at foretage en supplerende boring. Denne tilladelse får man året efter, men på en række betingelser, bl.a. skal der monteres vandmålere hos alle vandbrugere inden 1991. Der skal findes en ny (ekstra) kildeplads inden for fem år, og vandværksgrunden skal indhegnes (endnu engang).

Desuden fremsættes der en række forbud/påbud dækkende arealerne omkring vandværksboringerne.

Kravet om, at vandet fremover skal betales efter aftappet mængde, ændrer selvfølgelig vandregningens indhold, hvilket Multi-data, som udskriver regningerne for Vandværket, ikke magter. Løsningen bliver, at Vandværket får eget edb-anlæg, og dette fører naturligt videre til, at tegninger over ledningsnettet registreres digitalt på samme anlæg.

Den stadig større fokus, der er på forureningsrisici, gør, at Vandværket bliver opmærksom på en del brandhaner, som man af tekniske årsager ikke længere vil gøre brug af. For at forebygge en forurening

Murermester Ejnar Rasmussen var et aktivt medlem af Vandværkets bestyrelse i 40 år. Han havde også en kunstnerisk åre og udformede både Vandværkets bomærke og det relief, der sidder på vandværksbygningen fra 1962.

Økonomisk udvikling!

Prisen på at få adgang til vand og for vandet er unægtelig ændret gennem årene.

I 1935 er indskuddet 8 kroner og 25 kroner pr. hane pr. år og ved forbrug efter måler 30 øre pr m³.

I dag er det samlede indskud 35.000 kroner og forbruget betales med et grundbeløb på 300 kroner pr. år + 3,75 pr. m³ – hertil kommer statsafgift og moms. Årsagen til prisændringerne er mangfoldige – især den solidariske prispolitik har berørt de bynære tilslutninger, men også en stadig større indsats for at sikre vandkvaliteten og forsynings sikkerheden samt kronens reducerede værdi. Endelig har det vist sig, at prisen i 1934 er sat for lavt, og at man reelt først betaler for etableringen 20 år senere.

skal der derfor foretages en »skylning« af disse med jævne mellemrum. Vandværket foreslår derfor det kommunale beredskab, at de brandhaner bliver nedlagt. Sagen trækker ud i årevis og er kun delvis afsluttet – antagelig fordi de økonomiske midler til at demontere brandhanerne ikke er til stede.

Samtidig oplever man, at Ringe Vandværk trænger sig ind på Korinth Vandværks naturlige forsyningsområde, dels ved at etablere vandforsyning til Øvejsområdet og dels ved at tilbyde vandforsyning til beboerne på Spanget. Dette resulterer i et møde med repræsentanter fra de to vandværker

og Teknisk Forvaltning, Faaborg, hvor der udarbejdes en oversigt, der præciserer vandværkernes forsyningsområder. Teknisk forvaltning, Faaborg, opfordrer de to vandværker til at forbinde deres ledningsnet ud fra en forsyningsmæssig sikkerhed og Ringe Vandværk lover at komme med et forslag herom.

I forbindelse med planlægningen af den fremtidige ledningsføring beregner man en gennemsnitspris for, hvad en opkobling til Vandværket vil koste, hvis alle tilmelder sig – altså en solidarisk prispolitik, en ordning som især kommer dem til gode, der bor langt fra den eksisterende ledningsføring. Derfor bliver alle, som endnu ikke er indtrådt som andelshavere, tilbudt at koble sig på Vandværket efter den hidtidige takstpolitik – dvs. at den enkelte betaler for rørføringen fra hovedledningen. Kobler man sig på en stikledning, som en anden andelshaver tidligere har betalt for, må man betale en del af de oprindelige anlægsudgifter til denne andelshaver. En ordning der er ret vanskelig at administrere, hvis der med års mellemrum er flere, som kobler sig til en »privat« stikledning.

Overgangen til den solidariske ordning går problemfrit – og selve ordningen bliver fremhævet i forbindelse med et møde for vandværksbestyrelser – men i forbindelse med en mindre udstykning føler den, der forestår udstykningen, at ordningen er urimelig. Trods flere forsøg fra begge sider

lykkes det ikke at finde frem til en mindelig ordning, og det fører derfor til den anden retssag i Vandværkets historie. Denne retssag strækker sig over flere år og er en belastning for begge parter, men retten medgiver, at den ordning, som Vandværket har indført, er retsgyldig – og de, der idemæssigt står bag ordningen, har da også den glæde, at man fra sagkyndig side roser ordningen.

Som allerede nævnt er vandforsyningen reguleret gennem lov om vandforsyning af 1926. I 1976 kommer de førnævnte regulativer, men knapt er disse indarbejdet, før 1926-loven bliver erstattet af Vandforsyningsloven af 1978, som bliver implementeret i 1980. Det er en rammelov, og den bliver derfor de følgende år fulgt op af betænkninger i en lind strøm, bl.a. om vandindvindingsplan, vandforsyningsplan, tilsynsbekendtgørelse herunder kvalitetskontrol, alle til formål at sikre både grundvandet og vandbrugerne. Disse regler og be-

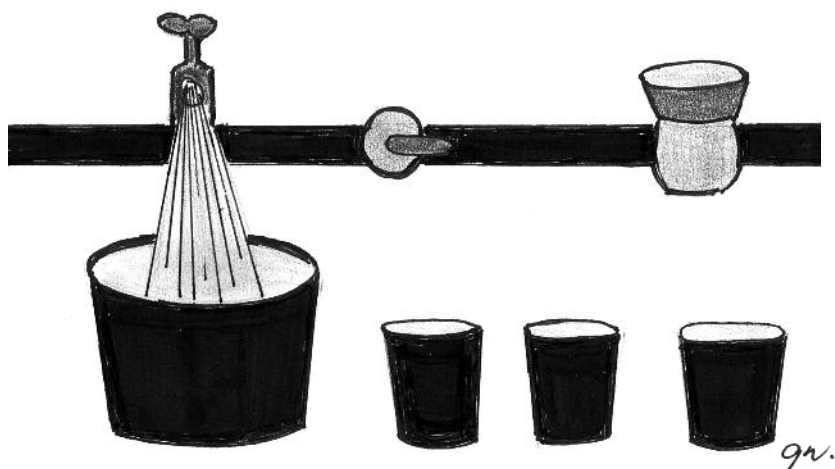
Da der indføres »afledningsafgift«, har kommunen brug for oplysning om den enkelte ejendoms vandkøb. Kommunen accepterer at betale for denne administrative opgave, men bekendtgør senere, at der ikke længere vil blive betalt for brandhanerne.

Måske er der ingen sammenhæng mellem disse beslutninger!

stemmelser skal gennem amtet, som på det tidspunkt er tilsynsførende. Da regelsættet når frem til Vandværket, viser det sig heldigvis, at vandbehandling mv. her forgår inden for rammerne af de retningslinier, der bliver foreskrevet.

Renovering af de ældre strækninger af vandledningsnettet er påkrævet, og bestyrelsen udarbejder en overordnet plan herfor. Før end et større arbejde igangsættes, indhentes der overslagspriser, men der gøres sørgelige erfaringer med, at regningerne kommer til at lyde på langt større beløb. Man vedtager derfor kun at acceptere en afvigelse (forhøjelse) på 10 %. Dette giver anledning til en større strid med en entreprenør, hvor afvigelsen er på godt 50 %, men vandværksbestyrelsen står fast – man vil betale overslagsprisen + 10 %. Sagen ender med, at entreprenøren undskylder sagsforløbet og udtrykker sin tilfredshed med betalingen, men da er det for sent, for ved næste projekt tages en lokal entreprenør. Denne overholder prisoverslaget – og en bemærkning i bestyrelsen lyder: »Det er nok kun, fordi han arbejder på hjemmebane«.

Kravene i forbindelse med den ny boring skal indfries, og Vandværket er så heldig, at Dittmann overlader den nødvendige jord, mod at Vandværket selv afholder alle de dermed forbundne udgifter. Indhegningen bliver etableret, og alle får vandmålere monteret. Efter manges mening

– også afledningsafgiften spares!

sker afregning for vandet nu på retfærdig vis, men selv blandt andelshavere er der personer, som ønsker at spare om ikke på vandet, så dog på betalingen. Det kommer for dagen, da Vandværkets repræsentant tager rundt hos forbrugerne for at kontrollere, om måleren er retvisende. Han konstaterer nemlig nogle få steder »kreativt« udførte rørudtag fra vandledningen umiddelbart før vandmåleren – oplevelser, som nu heldigvis hører fortiden til.

Forsynings sikkerhed og kvalitetskontrol har til stadighed været vigtige områder i bestyrelsesarbejdet. Og da bestyrelsen i 1992 konstituerer sig, beslutter man at fordele nogle af de opgaver, som formanden hidtil har klaret alene, til de »menige« bestyrelsesmedlemmer, og man beslutter tillige, at tre bestyrelsesmedlemmer skal instrueres i »filterskylningsens« mysterier, således at vandforsyningen også kan klares ved sygdom og ferier. Senere fremstiller man en videofilm, som viser processen, og

får nedskrevet en vejledning, således at man, hvis man besidder et vis teknisk talent, kan klare opgaven i en nødsituation.

I løbet af 90'erne sker der en del tekniske ændringer på Vandværket. Der etableres en automatisk overvågning af trykbeholder, hydrofor og vandstanden i rentvandsbeholderen, senere sker der en række større ændringer, som overflødiggør hydroforen – og alene i 1998 bliver Vandværket moderniseret for knapt 300.000 kroner. Det kan være godt, at nogle beslutninger tager tid. I 90'erne bliver det diskuteret mange gange i bestyrelsen, hvorledes man kan gennemføre bygningen af et rentvandsreservoir, der kan rumme et dagsforbrug, som er på ca. 200 m³. Et sådant anlæg stiller store krav til sikkerhed mod forurening af enhver tænkelig slags og vil desuden kræve en udvidelse af vandværksgrunden.

Af hensyn til forsynings sikkerheden sker der automatisk tilkald via mobiltelefon, hvis et eller andet på Vandværket er af lave. Reagerer den første på listen ikke, går opkaldene videre – i alt 4 skal være telefondøve, før brugerne står uden vand til kaffen! Systemet har vist sin fordel, men manganen en gang er en god nattesøvn ofret for en fejl, der lige så godt kunne være rettet den følgende dag.

Under denne »beslutningsproces« kommer der undersøgelser frem, der viser, at vandkvaliteten er bedre, jo kortere tid vandet »lagres« i rentvandsbassinet, og dermed bliver emnet uddebatteret.

Vandforbruget

Først sent får Vandværket installeret en vandmåler, så man kan se hvilke mængder, der pumpes ud til forbrugerne, og meget senere får disse målere, der viser forbruget på den enkelte ejendom. Da dette sker, har flere af de gårde, som får vandværksvand, afviklet dyreholdet, og mejeriet, som er en stor vandforbruger, er lukket. Som det ses af tabellen pumper vandværket 365.000 m³ vand op i 1959, for i 1990 – det sidste år uden vandmålere hos forbrugerne – at pumpe 115.000 m³ op. Montering af vandmålere virker besparende, for nu falder forbruget til 92.000 m³ årligt. En sidegevinst ved indførelse af målere er, at man nu kan se, hvor stort vandspildet er. Vandspildet kan skyldes 3 forhold:

1. fejl ved vandmålerne.
2. ledningsbrud
3. tapning fra brandhanerne

I 2002 påbegynder Vandværket kontrol og udskiftning af vandmålerne – og det viser sig, at vandmålerne registrerer 2-3 % mindre end gennemløbet reelt er – undtagen hovedmåleren, som viser ca. 3-4 % for meget og det er den, som viser mængden af oppumpet vand!

År	Udpumpet vandmængde m ³	Solgt vandmængde m ³
1959	365.000	
1979	112.000	
1982	127.000	
1989	136.000	
1990	115.000	
1991	92.000	
1992	96.900	85.000
1993	98.300	81.000
1994	94.500	77.000
1996	88.600	80.200
1998	78.500	74.000
2000	86.000	75.500
2002	84.000	71.500
2004	75.700	73.000
2006	76.600	73.100
2008	73.000	67.000

Vandværket vil selvfølgelig til enhver tid fastholde, at Beredskabet tapper store mængder vand fra brandhanerne, hvilket Vandværket ikke får penge for mere, men sandheden er nok, at det største vandspild sker i forbindelse med ledningsbrud, og af samme grund er der som nævnt lagt en plan for udskiftning af de gamle rørføringer.

Flere gange om året bliver vandkvaliteten testet både ved stikprøver ude ved forskel-

lige tappesteder og på Vandværket. Der har heldigvis ikke været problemer med at overholde de normer, som er fastsat fra centralt hold, men i 2007 får vandværksbestyreren dog sved på panden et par gange. Første gang er i maj måned, da der tages en vandprøve på Vandværket, som viser én coliform bakterie pr 100 ml. Da der tages en kontrolprøve, fejler vandet intet. I den sag er forklaringen, at laboratoriernes metoder bliver forfined så meget, at det også stiller store krav til prøvetagerne.

Anden gang er, da der tages en vandprøve på Brahetrolleborg Skole. Her konstateres en alvorlig forurening – men da det undersøges nærmere, viser det sig, at prøven er taget fra en hane i fyrrummet, fra hvilken der ikke er tappet vand i årevis, dvs. det vand, der er testet, har stået i røret i flere år. Den efterfølgende prøve viser, at vandet er fri for skadelige bakterier.

Et ikke ukendt problem for mindre virksomheder, institutioner, foreninger mv. er kommunikationen med kunder/brugere og medlemmer. Dette problem kender Vandværket også, ikke alle læser omdelte

løbesedler, færre læser opslag og annoncer, og kun enkelte kommer til generalforsamlingerne. Derfor opretter Vandværket i 2007 sin egen hjemmeside www.Korinth-kva.dk, hvor alle oplysninger om Vandværket fremgår, og hvor man kan registrere den årlige måleraflæsning. Endnu er det begrænset, hvor mange »besøg«, der dagligt er på hjemmesiden, men ud fra de tilbagemeldinger, der foreligger, virker dette supplement til de »gamle« informationsveje som værende til stor glæde for brugerne.

I firserne og halvfemserne er der kun få nye bebyggelser i forsyningsområdet, men i sidste halvdel af 90'erne kommer den første forespørgsel i forbindelse med bebyggelse af jorden til Lykkevalg, denne gælder 14 ældreboliger og et fælleshus. I første omgang bliver det ved forespørgslen, men senere kommer andre interessenter på banen, hvilket resulterer i den omfattende bebyggelse af Lykkemarken og Lykkehaven. En udbygning der fortsætter, ligesom der er fremsat planer om et større bolig anlæg omkring gården Lykkevalgs gamle bygninger.

Vandværket i dag og i morgen

527 brugere er tilsluttet Vandværket – og heraf er størstedelen andelshavere. Hvis man i starten af 90'erne, hvor der var 450 brugere, havde stillet spørgsmålet: »Hvor mange vil der være i 2008«? havde svaret nok været, at størstedelen af de husstande inden for forsyningsområdet, som dengang ikke var tilsluttet, ville være koblet på ledningsnettet og dertil nogle få nye bygninger. Sådan er det ikke blevet. Godt nok er mange af de tidligere vandmæssigt selvforsynende ejendomme nu sluttet til nettet – men byggeboommet på Lykkevalgs jorder er der ingen, der har forudset. Der er stadig en snes »vandselvforsynende« ejendomme i forsyningsområdet, og der er fortsat gang i byggeriet på Lykkemarken. Hvornår planerne for bebyggelsen af Lykkevalg bliver ført ud i livet, og hvilke ideer fra Lokalrådets visionsplan, der realiseres, vil der med stor fornøjelse blive redegjort for i næste jubilæumsskrift. På nuværende tidspunkt kan der kun meldes ud, at Vandværket er klar til tage mod nye vandbrugere!

I forbindelse med at de »gamle« ejendomme slutter sig til Vandværket, skal disse ejendomme nedlægge deres brønde på forsvarlig vis, således at man undgår at forurene de med brønden forbundne, vandførende lag. Dette har kommunen meddelt brøndejerne, og Vandværket indskærper dette forhold i forbindelse med, at ejendommen

indgår i vandforsyningen. Men derudover foretager Vandværket sig intet – det er en kommunal opgave at optræde som »vandpoliti«!

Vandværkets målsætning er at fremskaffe godt vand til beboerne i forsyningsområdet til en rimelig pris – og underliggende har forsynings sikkerheden i alle de forløbne år været et gennemgående tema i bestyrelsesarbejdet.

I takt med udbygningen af ledningsnettet har der således altid været overvejelser om, hvorvidt boringerne kan give den nødvendige vandmængde. Færre storforbrugere og de enkelte brugeres opmærksomhed på at undgå ødselhed med vandet betyder, at vandforbruget er faldet meget, og det til trods for, at et stadig stigende antal brugere er tilsluttet Vandværket. Så når der nu

Politiopgaver afvises!

tænkes på forsyningsikkerhed, er det ikke længere vandmængde, men vandkvalitet, det tekniske udstyr på Vandværket og brudrisici på ledningsnettet, der er i fokus.

Tiltagene inden for de to sidstnævnte delopgaver, som alene afhænger af Vandværkets egne initiativer, er nævnt andetsteds. Vandkvaliteten er defineret og kontrolleret fra centralt hold, dog er det stadig en opgave, som Vandværket selv skal løse inden for en række love og regelsæt og under et udefra kommende tilsyn. Før kommunalreformen var det amterne, der var den tilsynsførende myndighed, og som gennemførte opgaven delvis gennem den kommunale forvaltning. I dag er det alene kommunen, der har tilsynsplikten. Det er

derfor naturligt, at Vandværket er med i Foreningen af danske Vandværker og Vandrådet i Faaborg- Midtfyn kommune, således at tolkningen af nye regelsæt og forhandlinger med tilsynsmyndighederne sker med den nødvendige tekniske ekspertise i baghånden. Når dette er anført, skal det dog også pointeres, at samarbejdet med de kommunale myndigheder er gnidningsløst, alle har interesse i, at vandkvaliteten er så god som mulig, og at forbruget af vandressurserne sker på forsvarlig vis.

Til slut: Vandværket begyndte sin virksomhed lidt uden for kanten af lovgivningens rammer, den tid er forbi; Vandværkets vandindvindingstilladelse gælder til 2025 og skal gerne fornys uden problemer!

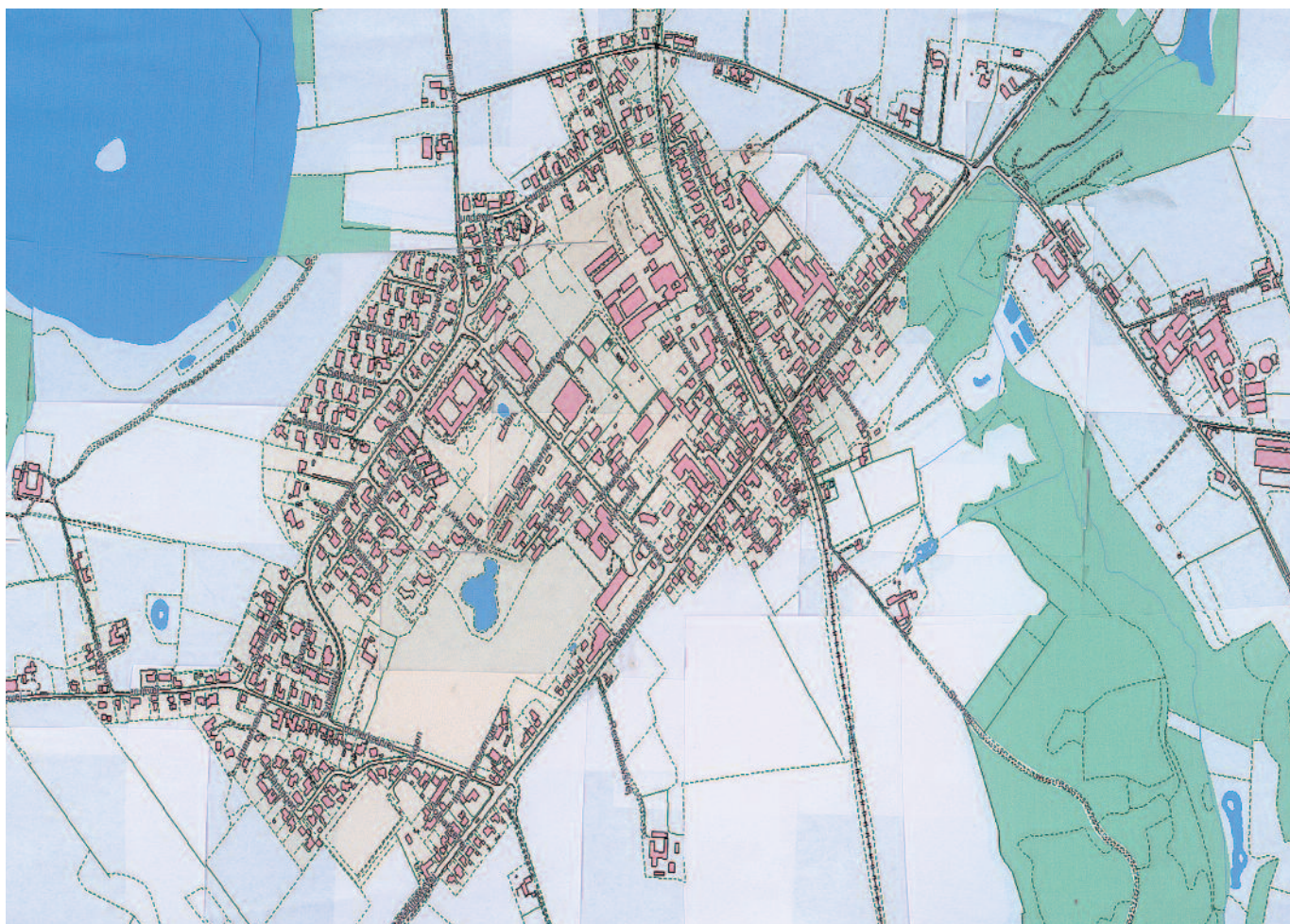

Korinth i det nye årtusinde

I 1970 indtræder Faaborg og flere landkommuner heriblandt Brahetrolleborg i en storkommune – naturligvis med centrum i Faaborg. I 80'erne og 90'erne er byggeriet i Korinthområdet på det nærmeste gået i stå, nye boliger indrettes til gengæld i en række ejendomme, hvor der tidligere har været butikker. De fleste af

forretningerne lukker for bestandigt, kun få industrivirksomheder er her stadig, men de fleste håndværksvirksomheder er her og nye servicevirksomheder ser dagens lys. Korinth Hallen bliver bygget i midten af halvferdserne, og nogle år senere får byen en børnehave. Der bygges et amtsplejehjem, et antal beskyttede boliger og noget

Som det ses af bebyggelseskortet fra 2008 er det først nu ved etableringen af byggeriet i Lykkevalgsudstykningsen, at området fremtræder som en sammenhængende by.

*Keld Moseholms små
mænd i byparken.*

senere et ældrecenter, og disse institutioner giver et stort antal arbejdspladser. I 1983 vælger man det første lokalråd. De skiftende lokalråd har på en god og positiv måde været med til dels at erindre Kommunalbestyrelsen om, at Korinth også er en del af kommunen, og dels at synliggøre Korinth på anden vis. Særligt udarbejdelsen af udviklingsplanen for Korinthområdet i 2001, et arbejde, som mange andre end medlemmerne af lokalrådet har deltaget aktivt i, er værd at huske.

Ideerne i planen bliver fulgt op, bl.a. danner en kreds af virksomheder Korinthgruppen, som gennemfører bebyggelser på Lykkemarken og Lykkehaven, hvor over 30 boliger bliver opført på få år. Udviklingsplanen bliver nyskrevet i 2007/2008, og igen bliver mange korinthere inddraget i arbejdet. Denne udviklingsplan kan ses på hjemmesiden www.korinth.dk.

I 2008 står lokalrådet bag »Korinth Kulturdage«, og ved den lejlighed bliver det rigtig synligt, hvor mange nye servicevirksomheder, der er opstået, og hvor mange kultur- og foreningsaktiviteter Korinth har.

Særlig bemærkelsesværdigt er renoveringen af Kulturhuset, der med udstyr, teknik og »stab« har givet muligheder for aktiviteter, som byen ikke før har kunnet rumme. Anlægget af byparken er et andet godt eksempel på, at er de rette folk til stede, kan der selv i en landsby skabes naturoplevelser i bymidten, som ellers kun kommer de større købstæder til del.

Med andre ord: Korinth er stadig en by i udvikling – en by, hvor det er godt at bo!

Vandværkets tekniske udstyr

Opgaven for et vandværk er ret enkel: Vand skal pumpes op fra undergrunden og pumpes videre til forbrugerne. Der skal dog lidt udstyr til, og når vandet er pumpet op, gennemgår det en behandling, før det pumpes ud til forbrugerne – så lidt om det:

Reaktionsbassinet til venstre – hydroforen til højre!

I de tre boreringer sidder der pumper, som henter vandet op fra undergrunden, og sender det op i iltningstårnet. Herfra løber vandet ned i et reaktionsbassin, hvor det er en kort tid. Derefter løber det gennem nogle store sandfiltre, hvor eventuelle urenheder bliver fanget, førend det endelig havner i rentvandsbassinet. Det ligger under vandværket og rummer 115 m³.

Herfra pumpes vandet til hydroforen. Når hydroforen er fyldt, øges trykket ved at presse yderligere en mængde luft ind i tanken. Når trykket er højt nok, presses vand ud i ledningsnettet, hvorefter processen gentages. Den opmærksomme forbruger har

De gamle pumper fra 1934

kunnet mærke, at vandet nærmest kommer stødvis.

Som det fremgår af fotoet af de gamle pumper fra Vandværkets tidligste tid, skal der en ekstern kraftkilde til at drive disse. I slutningen af 90'erne bliver Vandværkets teknik moderniseret, og hydroforen og de gamle pumper sendes på pension.

Det er ikke nogen enkel sag at fjerne hydroforen: Vandværket er faktisk bygget uden

Vandværksbygningen tjener i 70'erne også som samlingssted fredage og lørdage for byens ungdom, når de planlægger de næste timers forløb. Efter sigende bliver der drukket en del vand – som dog først har været gennem seriøs behandling i et ølbryggeri!

om den store beholder, og den må skæres i flere dele, før den kan komme ud af bygningen.

I dag råder Vandværket over tre fysisk langt mindre pumper, men også langt kraftigere, og den nødvendige drivkraft er bygget ind i pumpen. Pumperne presser vandet direkte ud i ledningsnettet, og dermed er hydroforen blevet overflødig. Disse pumper er hastighedsreguleret og indstillet til at holde et tryk på 4 bar, og dermed er vandtrykket i det yderste af nettet på ca. 2 bar. Det styres automatisk. Når der åbnes for hannerne hos forbrugerne, falder trykket

De nye pumper, som er hastighedsreguleret.

Trods det noget lukkede byggeri er Vandværket et lyst og overskueligt rum, men for få år siden får vandværksbestyreren sig en mørk natte-time et mindre chok. Alar-men har sendt signal om strøm-afbrydelse, og vandværksbestyreren tager hurtigt ned til Vandværket og må famle sig rundt i mørket for at undersøge, om alt er i orden. Pludselig træder to fuld-voksne mænd frem i mørket – det viser sig at være folk fra el-værket, som skal undersøge, om transfor-merstationen, der står på vand-værksgrunden, er årsagen til strøm-afbrydelsen!

Nyt bundfeldningstank

Tidligere har opmærksomheden på forureningsrisikoen været mindre, og fra Brahetrolleborg skole har der været flere klasser på besøg på Vandværket. Da Vandværket har 60 års jubilæum, er der adgang for alle, men den risiko vil man ikke tage i dag.

umiddelbart, men i løbet af sekunder bringer pumperne vandtrykket op på de 4 bar – med andre ord, det er forbruget, der afgør, hvornår pumperne starter.

Filtrene skylles ugentligt, og skyllevandet med de opfangede urenheder pumpes ud i bundfældningstanken, hvor det efter nogen tids forløb bliver sendt til Silkeåen. Bundfældningstanken tømmes en gang om året for slam, som sendes til en registreret losseplads.

Dette fornemme værktøj anvendes i forbindelse med filterskylningen, hvor en føler en kort tid skal tages ud af drift.

Moderniseringen af Vandværkets udstyr har været til gavn for alle, men selv i et moderne vandværk kan meget enkle hjælpeværktøjer være til stor nytte.

Vandværkets boringer

Der er ingen beskrivelse af boringen fra 1934. I 1945 foretager man en supplerende boring, men i 1964 er den ene boring sandet til, og man må »genbore« denne brønd. I 1965 er der igen problemer – man holder den gående til december 1966, hvor der atter foretages en genboring. Dette gentages i 1975/76, endelig i 1977 lukker man en af de gamle boringer og etablerer en helt ny. I 1988 etableres endnu en boring – og Vandværket har således i dag tre boringer. Genboringerne er dog en løbende proces, og i de seneste årtier har man måtte oprense flere af boringerne.

Da Vandværket i 1988 får tilladelse til at foretage den tredje boring, bliver der samtidig stillet krav om, at der findes en ny kildeplads af hensyn til forsynings sikkerheden og forureningsrisici. Det er ikke umiddelbart muligt at finde en ekstra kildeplads. Brøndgraveren foreslår, at man prøver at bore ned til et dybere vandførende lag, og såfremt man finder et sådant, og dette er rimeligt adskilt fra det øvre lag, at man så søger om at få dette anerkendt som alternativ kildeplads. Det viser sig, at der er et vandreservoir i godt 45 meters dybde, og at dette er adskilt fra det overliggende reservoir med et 14 meter tykt

Vandværkets aktuelle boringer

Boring	1	2	3
Udført år	1945	1977	1988
Dybde meter	29	29	49
Diameter tommer	6	8	12
Maks. indvinding m ³ /time	14	30	41

lerlag. Tilsynsmyndigheden giver en tidsmæssig begrænset dispensation for at finde en ekstra kildeplads. Vandværket har siden arbejdet på en ledningsforbindelse med et nabovandværk for at sikre vandforsyningen uden at skulle finde en ny kildeplads, og der mangler kun få anlægsarbejder, for at en sådan forbindelse er etableret.

Vandforbruget i 2008 månedsvis

måned	forbrug m ³	måned	Forbrug m ³
januar	5980	juli	5940
februar	5870	august	5970
marts	6130	sept.	5900
april	6120	okt.	6120
maj	6790	nov.	6350
juni	6910	dec.	6340

De første mange år begrænses tilgangen af nye andelshavere. Man ønsker ikke at udvide det oprindelige hovedledningsanlæg, og der bliver taget hensyn til forsynings-sikkerheden. Det betyder, at man må give afslag på flere anmodninger om at blive andelshaver, hvilket rammer f.eks. frysehuset på Immerkærvej og flere huse i den ydre ende af Gærupvej. Det er ikke vandmangel, der er årsagen, men spørgsmålet om, hvorvidt vandtrykket kan holdes, altså hensynet til de »gamle« kunder.

år	antal	år	antal
1934	74	1965	217
1935	76	1970	232
1936	82	1975	295
1937	84	1980	395
1940	91	1985	420
1945	93	1990	450
1950	127	1995	464
1955	143	2000	495
1960	174	2008	527
<i>Andelshavere + vandkøbere</i>			

Nedenfor er udviklingen af ledningsnettet, som nu er på ca. 40 km, beskrevet – de i Vandværkets annaler brugte benævnelser er anvendt, men ikke alle er i dag lige forståelige, hvorfor vi i vidt omfang har tilføjet gadenavne og numre i oversigten. En række eksempler: Fra sparekassen til seldmageren (Vinkelvej), fra Augusta til Kaj

Lykkesvej (Lundevej), fra Flintehuset til Jørgen (et stykke af Reventlowsvej), Ithaka (Viadukten 8).

Som nævnt andetsteds beslutter bestyrelsen i 1992 at planlægge og gennemføre ledningsføringen i den del af området, hvor Vandværket har forsyningspligten, men hvor der endnu ikke er andelshavere. Dette arbejde er stort set gennemført – kun forbindelsen fra Reventlowsvej 96 gennem skoven til Reventlowsvej 98 mangler. Dette har medført, at langt de fleste lodsejere i forsyningsområdet nu er indtrådt som andelshavere.

Ledningsnettet er fornyet mange steder, men tiden gør, at der hele tiden er »gamle« rørføringer, som skal udskiftes – rørbrudene med deraf følgende vandspild taler deres tydelige sprog!

I forbindelse med nedgravningen af gasforsyningsnettet aftaler man med smedemester Svend Rasmussen, at han skal følge arbejdet tæt for at forebygge skader på vandledningerne. Det viser sig at være en god idé for nogle vandledninger ligger ikke, som Vandværket har registreret. Det er især Kaj Lykkesvej, Lundevej, Vinkelvej og Flidsager, som giver overraskelser, da rørføringerne bliver afdækket.

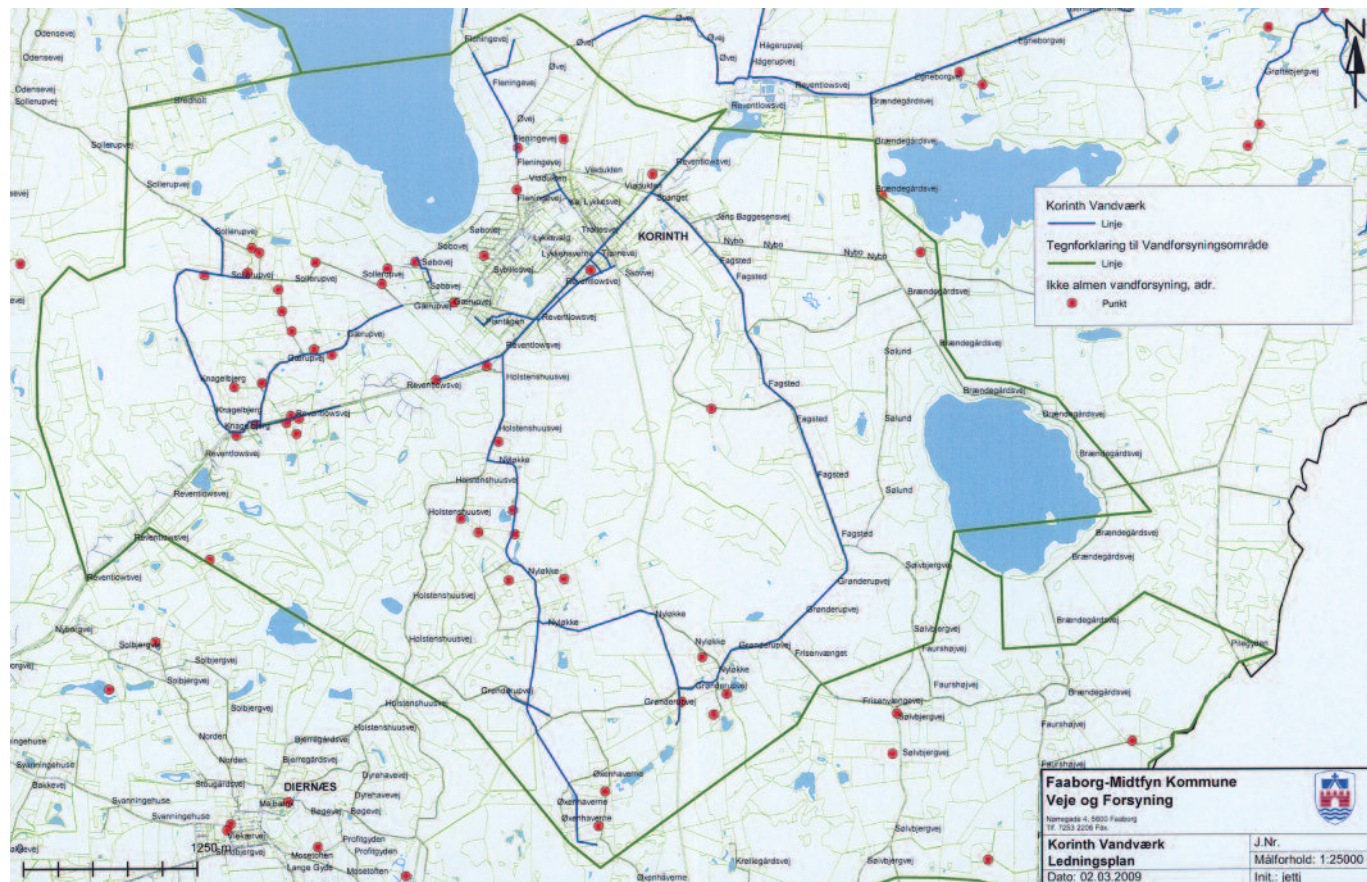

I de første mange år får ikke alle andelshavere monteret stophaner, ligesom de, der er monteret, ofte forsvinder i haveanlæg eller dækkes af asfalt. I starten af 1980 bliver alle de stophaner, som man kan finde, tegnet ind på kort. Siden er der sket vej-omlægninger mv., hvorfor man i disse år har registreret alle stophaner via gps-systemet.

Udviklingen af Ledningsnettet

- 1934 Skovvej, Reventlowsvej (fra det gamle kommunekontor til Immerkærvej), Kaj Lykesvej, Immerkærvej, og den første del af Gærupvej.
- 1947 Trollesvej
- 1950 Sybillesvej til Fredens Hjem
- 1957/58 Biografvej (den senere Vinkelvej)
- 1958 Reventlowsvej til kroen, H. Nicolajsens mark (??), Lindevej (Lundevej)

Kort over vandværkets forsyningsområde med indtegnede hovedledninger

1959	Flidsager (starten), Reventlowsvej fra Immerkærvej til Skovlyst (Holstenshusvej)	1980	Reventlowsvej til kirkegården
		1981	Håndværkervej
1963	Flidsager, Plantagen	1985	Viadukten
1964	Aage Abildgaard og Viggo Fuglsang (begyndelsen af Søbovej)	1988	Fagsted til nr. 20; Jens Baggesensvej
		1992	Nybo til Holmelund (Brændegårdsvej)
1965	Richard Andersens vej (den senere Lykkevalg)	1993	Brændegårdsvej til Sølund
		1993-2000	Fagsted fra nr. 20, en del af Frisenvænget, Grønderupvej. Øksenhaverne, Nyløkke, Holstenshusvej fra Nyløkke til Reventlowsvej, Fra Holmelund til Brændegård.
1969	Lykkevalg, Lindevej (Lundevej) og Sybillesvej forbindes		
1972	Viadukten – delvis		
1975	Søboparken		
1977	Sybillesvej (den nye udstykning), Ekstra ledning fra vandværk over Plovhelds jorder til Reventlowsvej ved Immerkærvej, Gærupvej til Hans Pedersen (nr. 23), Sollerupvej til Farmen (tidligere rævefarm) (nr. 1)	1994	Fleningevej 10
		1995	Sollerupvej til nr. 26
		2000	Gæupvej fra nr. 23 til Reventlowsvej og videre til Høbbet
		2004	Søbovej, Reventlowsvej fra Holstenshusvej til nr. 96. Fra Høbbet til Reventlowsvej nr. 106
1979	Spanget, den første del af Nybo	2005	Lykkemarken, Lykkehaven

Vandværkets bestyrelsesformænd, bestyrere og æresmedlemmer.

Vandværkets bestyrelsesformænd

V. Schjerning	1933-
Christian Hansen	
H. P. Murrekilde	-1952
Peder Pedersen	1952-1966
Leo Madsen	1966-1974
Niels Aage Møllegaard	1974-1981
Viggo Madsen	1981-1992
Bent Jørgensen	1992-1996
Torben Nielsen	1996-2003
Børge Rasmussen	2003-2004
Claus Hansen	2004-

(Det har desværre ikke været muligt at fremskaffe foto af alle bestyrelsesformænd og vandværksbestyrere.)

V. Schjerning

Leo Madsen

Niels Aage Møllegaard

Viggo Madsen

Bent Jørgensen

Torben Nielsen

Børge Rasmussen

Claus Hansen

Vandværksbestyrere

P. Kildeborg	1934-1943
Hans Christensen	1944-1952
H. Jensen	1952-1953
Rasmus Madsen	1953-1977
Viggo Madsen	1977-1992
Børge Rasmussen	1992-1992
Torben Nielsen	1992-2003
Claus Hansen	2003-

Rasmus Madsen

Claus Hansen

Torben Nielsen

Æresmedlemmer

Murermester Ejnar Rasmussen
Autoforhandler Niels Aage Møllegaard

Ejnar Rasmussen

Niels Aage Møllegaard

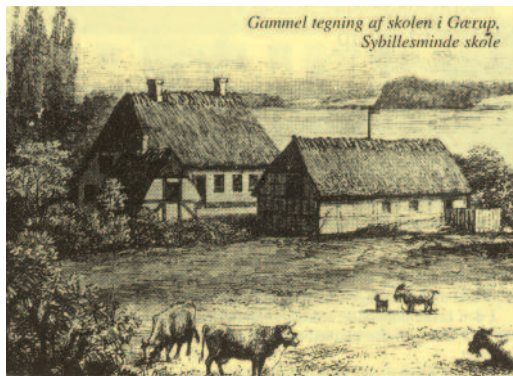
Skoler og kulturinstitutioner

Folkeskolen

Johan Ludvig Reventlow går kort tid efter, at han i 1775 overtager Brahetrolleborg Gods, i gang med en række reformer, der skal skabe bedre forhold for baroniets befolkning. Udskiftning af landsbyernes jorder, udflytning af en del af gårdene, overgang fra fæste til arvefæste og nyindretning af skolevæsenet er nogle af de opgaver, han påtager sig og får løst på en sådan måde, at resultatet kommer til at danne mønster for hele landet.

Den 18. december 1783 indvier man i Gærup den første af 3 skoler, som Johan Ludvig Reventlow lader bygge i sognet. Grønderup Skole bliver bygget i 1786 og i 1804 Ludvigsminde Skole i Haagerup. De 3 Skoler afløser den Trolleske Skole, der ligger ved Brahetrolleborg Slot.

Udover disse tre skoler opretter Johan Ludvig Reventlow i 1795 et seminarium, der fungerer til 1826, først beliggende i byg-

ningen Corinth, bygningen der siden bliver kongelig privilegeret kro.

I 1868 bygges en andenlærerbolig med skolestue på adressen Sybillesvej 4. En privat forskole beliggende på Immerkærvej overtages af kommunen i 1910. Undervisningen foregår derefter i tre bygninger i Gærup.

I 1937 bliver der vedtaget en ny folkeskolelov. Målet er at afskaffe den »stråtækte« landsbyskole og ligestille land- og byskolegang, især ved at fremme udbredelsen af større skoler (centralskoler), der kan have årgangsoptdeling og alle byskolens fag. Det kræver etablering af sløjdlokaler, skolekøkken, gymnastiksale m.m.

Sognerådet får i 1939 udarbejdet tegninger og budget for 2 løsningsmodeller, der kan opfylde lovens krav.

Den ene model forudsætter, at man udvider de 3 bestående skoler, den anden, at

man bygger en centralskole og nedlægger de bestående skoler.

Det viser sig at være billigst at bygge en centralskole, hvilket man beslutter sig for. Der drøftes beliggenhed, og beregninger viser, at hvis skolens bygges på arealet ved siden af præstegården, vil den ligge i samme afstand fra alle tre eksisterende skoler. Problemet er kun, at arealet ikke er til salg, så efter svære forhandlinger finder man frem til placeringen ved Reventlowsvej.

Krigen er årsag til, at man udsætter gennemførelse af skolebyggeriet. Man vedtager i april 1952 at bygge en centralskole, men med bibeholdelse af de reventlowske skoler som forskoler for de første årgange og med en tilskudsordning for de elever,

der vil søge en eksamensskole. Denne plan møder modstand blandt en del af sognets beboere, som i stedet ønsker en skole for alle elever og med en eksamensafdeling. Det giver anledning til nye overvejelser, nye drøftelser, nye planer osv. Resultatet bliver en enstemmig vedtagelse i sognerådet i oktober 1952 af et nyt forslag udarbejdet af skolekommission, skoleudvalg og fælleslærerråd gående ud på, at centralskolen skal gøres købstadsordnet med en 4-årig grundskole + mellem- og realafdeling og indtil videre med bibeholdelse af de reventlowske skoler som forskoler for 1. og 2. årgang.

Indvielsen af den nye skole finder sted den 10. april 1955, og den får navnet »Brahetrolleborg kommune- og realskole«.

Brahetrolleborg skole set fra sportspladsen

I løbet af 60'erne må man konstatere, at de knapt 200 år gamle reventlowske skoler ikke mere er egnet som forskoler. Samtidigt udvides samarbejdet med Øster Hæsinge skolevæsen, således at alle elever fra Øster Hæsinge skal have deres skolegang i Korinth. Denne tilgang af elever kræver selvfølgelig flere lokaler, hvorfor man i 1966 bygger en ny fløj til hovedfløjen. Også med andre nabokommuner er der et skolesamarbejde og – senere efter kommunalreformen i 1970 – et samarbejde med de omkringliggende skoledistrikter. I skolens »storhedstid« har den ca. 400 elever, i dag har den ca. 180 elever.

Aftenskolen

I et brev af 10. december 1940 til Brahetrolleborg Sogneråd skriver Inga Michelsen, Gærup:

»Da der agtes oprettet et Haandgerningskursus i Gærup Skole efter Nytaar, tillader undertegnede sig herved at andrage om at faa Lokale med Lys og Varme samt Rengøring.« ..... »Det bemærkes, at Lærer Sørensen har erklæret sig villig til, at hans Skolestue maa benyttes under Forudsætning af, at Kursuset ikke kommer i Vejen for Skolens Arbejde«.

En anmodning som sognerådet efterkommer.

Den ny skole giver nye muligheder, og der bliver en aftenhøjskole, en aftenskole og en ungdomsskole med ungdomsklub, til-

bud, der også gælder eleverne i overbygningen, som kommer udensogns fra, og elevtallet kommer op på omkring 150 elever. Kommunalreformen i 1970 medfører en nærmest administrativ nedlæggelse af dette undervisningstilbud i de tidligere landkommuner.

Folkehøjskole

I 1889 oprettes Brahetrolleborg Folkehøjskole i Spanget. Den får imidlertid en kort levetid, væsentligt på grund af svigtende elevtilgang, hvilket efter sigende skal være affødt af en højreorienteret holdning hos skolens styrelse og ledelse. Højskolen nedlægges i 1901.

Landbrugsskole

Tre unge landbrugskandidater P. Fenger, Kr. Møller og Hans Sloth etablerer, efter at de har sikret sig forpagtning af 3 gårde ved Brahetrolleborg Gods, Korinth Land-

brugsskole i bygningen. I 1910 bliver skolen udvidet med husholdningsskole, der holder åbent 3-4 måneder om sommeren. Husholdningsskolen ophører i 1961.

1. januar 2003 fusionerer skolen med Dalum Landbrugsskole, nu med navnet Dalum Landbrugsskole – Korinth Afd.

Privatskole

I ejendommen Reventlowsvej 29 (og senere Reventlowsvej 48) har der været privatskole fra begyndelsen af 1900-tallet til 1923.

Det er de mere veletablerede familier i byen, der sender deres børn i den lille privatskole. Herefter kommer de til realskole i Faaborg.

Spejderskolen

1. september 1922 starter Elisabeth Flagsted en skole på Kaj Lykkesvej for unge piger i alderen 15-20 år. Skolen bygger på spejderbevægelsens ideer, de unge skal uddannes i praktiske færdigheder, pasning af hus og hjem, de skal bo sammen på skolen i en længere periode, og de skal være medlem af Det danske Pigespejderkorps under opholdet på Spejderskolen, som bliver skolens navn. Da drenge- og pigespejderkorpene fusioneres, optager skolen fra 1981 også drenge. På grund af dalende interesse for at lære husholdning, bliver skolen i 1988 omdannet til Spejderskolen – Korinth Efterskole. Her får eleverne 9. og 10. kl. folkeskoleundervisning.

Teknisk Skole

Brahetrolleborg tekniske skole består i perioden 1946 til 1957. Her bliver områdets håndværkerlærlinge undervist på skolen i Haagerup.

Musikskolen

Brahetrolleborg Musikskole bliver oprettet i 1962. Efter kommunesammenlæggingerne i 1970 fusioneres den med storkommunens øvrige musikskoler.

Biblioteket

Allerede i 1842 opretter man en bogsamling i Gærup skole, som en forløber til nutidens bibliotek. Efter at kommunen overtager ejendommen Reventlowsvej 28, bliver der indrettet bibliotek i den derværende sidebygning. Da kommunekontoret nedlægges i 1970, overtager biblioteket lokaliteterne, og man får læsesal mv.. I forbindelse med en af de mange kommunale sparerunder samler man i 1991 skolebibliotek og kommunebibliotek – dog med hver sine åbningstider og stab. Den kommunale del af biblioteket nedlægges ved udgangen af 2000, og bogsamlingen flyttes til biblioteket i Faaborg.

Gærup Skolemuseum og Brahetrolleborg Sogns Folkemindesamling

Ved indvielsen af den nye centralskole foreslår amtskolekonsulent L. Chr. Pedersen, at man indretter et museum for de reventlowske skoler. »Tanken vandt genklang hos tilhørerne« iflg. Faaborg Avis.

Gærup Skolemuseum bliver oprettet i 1975 i samarbejde med Fyns Stiftsmuseum, som velvilligt overlader forskellige effekter og plancher. Genstandene stammer oprindeligt fra Gærup Skole. Museet er indrettet i den oprindelige reventlowske skole fra 1783, som ejes af kommunen.

Også i 1975 dannes foreningen »Brahetrolleborg Sogns Folkemindesamling« med hjemsted i lokaler ved skolemuseet. Folkemindesamlingen forestår indsamling, registrering og opbevaring af arkivmateriale fra sognet, således at nuværende og kommende beboere har mulighed til at se og læse om sognets fortid. Sammen med lignende foreninger i den gamle Faaborg kommune udgives årbogen Stavn.

Kulturhuset.

Ved Reventlowsvej bygger fotograf Anders Krog i 1918 en træbygning til »Korinth Kino Theater«. Bygningen nedbrænder i 1940erne. I 1950 kan Else og Chr. Johansen indvie den nybyggede biograf på Vinkevej.

I 1984 ønsker biografejer Else Johansen at afhænde eller lukke Korinth Kino. I løbet af få uger får nogle beboere stiftet foreningen »Korinth Kinos venner« og »den selvvejende institution Korinth Kino«, som køber biografen med overtagelse 31. december 1984. Ud over biografdriften indgår et amatørteater i husets drift.

Korinth Kulturhus har siden årtusindskiftet – og hovedsagelig ved frivillig arbejds-

*Biografbygningen
på Reventlowsvej*

kraft, tilskud og materialedonationer – gennemgået en radikal ombygning.

I 2003 bliver der færdiggjort en tilbygning på 150 m², der indeholder 2 forsamlingslokaler med et anretterkøkken til udlejning. I lokalet i stueetagen er indrettet et multimedieværksted med mulighed for at arbejde med digitale videofilm, grafisk billedbehandling og alle former for IT og EDB.

Kulturhuset

Efterfølgende er bygningens teaterfaciliter moderniseret, og der er anskaffet udstyr, så det er muligt at gennemføre teaterforestillinger. Faaborg-Midtfyn Teaterforening gennemfører nu deres forestillinger i kulturhuset.

Øvrige aktiviteter er: EDB-undervisning, kortklub, biografdrift, ungdomsklub, håndarbejdscafe Der er også oprettet en børne- og juniorfilmklub.

Nu er man i gang med de sidste ombygningsarbejder, der omfatter en ombygning af biografsalen til multifunktionel anvendelse, en renovering af det nedslidte tag på den gamle biograf og indretning af 2 toiletter ved forsamlingslokalerne.

Korinth Bypark.

Som nævnt har lokalrådet i 2001 udarbejdet en udviklingsplan for Korinth, der bl.a. omfatter jorden til gården Lykkevalg. Da Korinth Gruppen Aps i 2004 erhverver det 10,5 ha store landområde og igang-

Tour de Bypark

sætter en byudvikling af området, bliver planen om at gøre Korinth til en »hel« by virkeliggjort.

Korinthgruppen respekterer tankerne om, at en del af området skal udlægges som en offentlig bypark, idet byen i store træk ikke råder over andre etablerede fællesarealer, der kan bruges til almindelig samvær og aktivitet. Man finder det formålstjenligt, at byparken ejes og administreres af en forening. I 2006 stiftes foreningen Korinth Bypark, som overtager det 2,6 ha store byparkområde fra Korinth Gruppen Aps for et symbolsk beløb på 1 kr. Lokalplanen for området er vedtaget af byrådet.

For at skaffe penge til udviklingen af byparken afholdes der i august 2006 et cykelløb »Tour de Bypark«. Dette arrangement giver et kontant beløb på 140.000 kr. Sammen med bidrag fra fonde og enkeltpersoner har det betydet, at området nu er beplantet med træer og buske, der er opsat borde og bænke, der er etableret en sti rundt om søen, og der er opsat en vandkunst af kunstneren Keld Moseholm fra Dyreborg.

I 2009 bliver der etableret en handicapplads ved søen med borde og bænke, og i samarbejde med kommunen bliver der indrettet en legeplads for de mindste. Hertil kommer, at Korinth Gruppen skænker den planlagte bro, ligesom byparken vil få sin del af rhododedronbuske i forbindelse med »Korinth som rhododendron-by«.

Sogne- og lokalråd

Sogneråd

I 1884 samler Johan Ludvig Reventlow et råd af bønder, således at de kan få indflydelse på de mange reformer, han har i støbeskeen. I 1842 kommer lovgivningen om valg af sogneforstander, hvilket udvikles til de senere sogneråd.

Korinthområdet har således en meget lang demokratisk tradition. Før 1933 foregår den kommunale administration fra sognefogdens bolig, og sognerådsmøderne holder man på Fattiggården i Bernstorffsminde.

I 1933 etablerer man et kommunekontor i lejede lokaler i Købmandsgården. I 1941 køber kommunen villaen beliggende Reventlowsvej 28, som er opført af pastor J. Chr. Clausen i 1894, og her indrettes kommunekontor og mødelokale til sognerådet.

Sognerådet har været lydhøre over for borgernes ønsker. F.eks. bliver der i 1942 foretaget en underskriftsindsamling til fordel for en sportsplads i byen. 276 af byens borgere skriver under, og i 1950 kan man indvie sportspladsen med klubhus ved Immerkærvej.

Sportspladsens aktiviteter bliver senere flyttet til banerne ved Korinth Hallen.

Det fører for vidt at komme ind på sognerådets mange opgaver, men her er nogle klip fra de gamle sogneprotokoller:

1902. Amtet udbeder sig regler om motorkøretøjers kørsel. Rådet foreslår en hastighed på 15 km/t i stedet for de nuværende 30 km/t.

Først præstebolig, siden kommunekontor, så bibliotek og nu ramme for SFO

1910. Korn- og Foderstofkompagniet i Odense anmoder om tilladelse til at befærde kommunens veje. Det kan ikke tillades.

Indvielsen af sportsplad-

1912. Baronen på Holstenshuus anmoder om at måtte befærde kommunens veje i automobil.

Kan ikke tillades. Derimod får dyrlæge Vænge lov at køre på vejene – om natten.

1914. Man giver både Korn- og Foderstofkompagniet og lensgreven tilladelse til at køre på vejene i bil, og Boytang fra Arreskov Mølle får tilladelse til drochekørsel.

I 1910 anmoder kommunens lærere om at få indlagt elektricitet. Svar: Ja, hvis de selv betaler. Igen i 1916 søger 2 lærere om elektricitet. Det bliver henlagt til bedre tider.

1917. Lærer Jørgensen søger om indlægelse af el, men da de andre ikke har fået, bliver det afslag, men man vil forsøge at skaffe flere petroleumskort i 1917. Senere bekoster man luftledningen, men lærerne må selv bekoste installationerne i skolerne.

1916. Andragende fra fotograf Krogh, at rådet vil anbefale, at han driver biograf på Korinth Kro.

1930. Savværksvejen optages som kommunal vej. Frk. Flagsted klager over megen cykleri på stationspladsen.

Lokalrådet

»Lokalrådet for Korinth og Ø. Hæsinge« bliver valgt første gang den 5. juni 1983, som det første folkevalgte lokalråd på Fyn. Det holder sit første møde omkring det bord, hvor Johan Ludvig Reventlow samlede det første »bonderåd«.

Lokalrådets formål er:

»... at fremme det arbejde, der gennem samarbejde mellem lokalområdets beboere, politikere og myndigheder gøres for at bevare og videreudvikle lokalsamfundene og disses fysiske, kulturelle, demokratiske muligheder og værdier.«

Lokalrådet udgiver – i samarbejde med skolen, menighedsrådet, Korinth Idrætsforening og Øster Hæsinge Ungdoms- og Gymnastikforening »Korintherbrevet«, der udkommer 4 gange om året.

Lokalrådet har bl. a. været medvirkende til, at hovedvejen gennem Korinth by bliver renoveret i 1995/96 med bump og cykelstier.

Lokalrådet har udarbejdet 2 udviklingsplaner.

*Sognerådet i 1933,
siddende (fra venstre)
Hans C. Hansen, Anders
Andersen, Niels Søkilde
(formand), lærer P. M.
Sørensen, Peder Krogh,
stående (fra venstre) R.
Sølyst, Rasmus Pedersen,
O. Aagaard, Niels Jensen,
Jørgen Nielsen, Peder
Hansen*

Udviklingsplanen fra 2001 indeholder blandt andet en udviklingsplan for det centrale Korinth med det formål at etablere en bypark med omliggende bebyggelse. Planen indeholder også forslag til forbedring af trafikforholdene med cykelstier, bump m.m. Det foreslås også, at banestrækningen fra Korinth til Højrup frigives til gang/cykelsti på den tid af året, hvor veteranbanen ikke kører.

Udviklingsplanen fra 2007 omfatter blandt andet forslag til udnyttelse af det gamle idrætsanlæg ved Immerkærvej til boligformål.

Endvidere nævnes: »at hele området omkring skole, børnehave, hal, idrætsanlæg og kulturhus i Korinth reserveres til fremtidige udviklingsmuligheder for disse institutioner«.

»Der skal arbejdes aktivt for, at Korinth og omegns natur- og kulturværdier får status af nationalpark«.

Korinth – årets landsby i 2005:

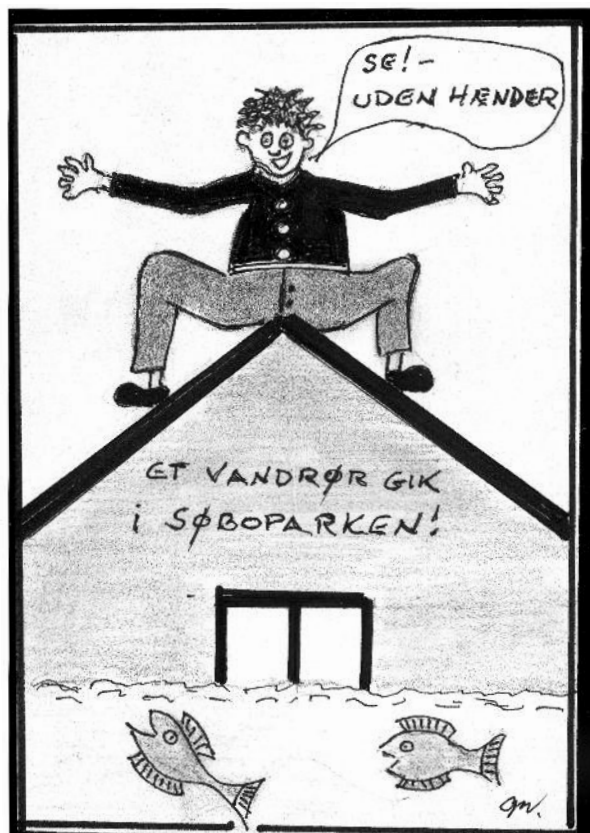
Dommerkomiteen understreger i sit endelige valg af Korinth som »Årets Landsby 2005«, at lokalrådet har været inspirator for den kommende storkommune, Faa-

borg-Midtfyn. Der er blevet oprettet 21 nye lokalråd og 1 øråd i storkommunen. Efter måneders arbejde er der udarbejdet en rapport for landsbyerne og landdistrikternes fremtid i storkommunen, »Levende lokalsamfund i Faaborg-Midtfyn kommune«. Den lokale indsats for Korinths fremtid og Korinths store betydning for den udarbejdede handlingsplan for storkommunen har været afgørende for valget af Korinth som »Årets Landsby 2005«.

Lokalrådet har egen hjemmeside med adressen www.korinth.dk.

ISBN 978-87-993063-0-5